

in-fàn-ci-a

18

maig - juny 1984

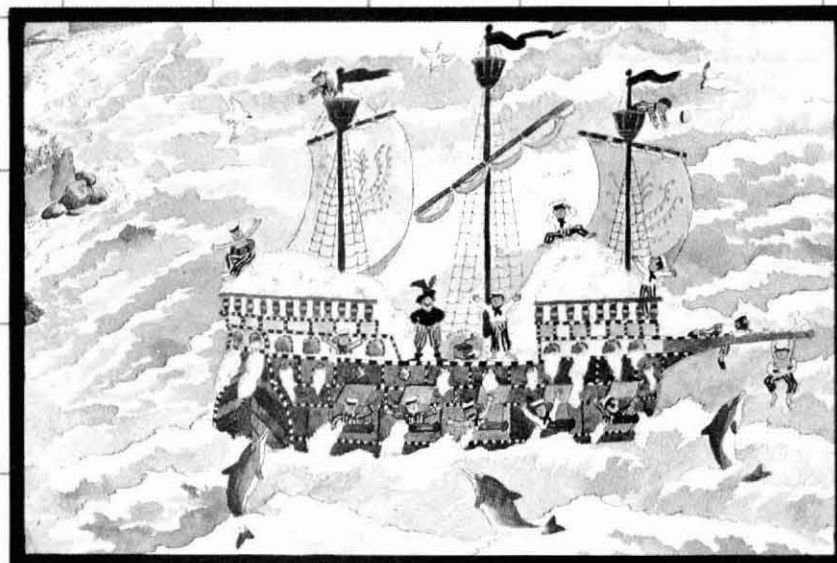
Fotografia Elen Barnitz

educar de 0 a 6 anys

*«set fulles com de foc hi havia en ta brancada
talment set flors suaus»*

Josep Carner

Cicle inicial i mitjà d'EGB

Col·lecció "La Clau" de "Rosa Sensat"

EI 5(5-6 anys) dos albums, llibre d'imatges, murals i llibre del mestre
Les lletres Montessori adaptades a la Fonologia Catalana
L'Educació musical a la llar d'infants

Maternal i Parvulari

Equip de parvulari de "l'Avet"

Cucut (3-4 anys) tres àlbums i llibre del mestre
Cric-cric (4-5 anys) tres àlbums i llibre del mestre

Demaneu els catàlegs (Català i Castellà) al telèfon 218 21 26

SENSE TÍTOL

Un editorial que no té títol perquè ha de comentar un fet que no té nom, o potser en té, però no el volem posar en aquestes pàgines, sempre respectuoses amb la llengua.

Vet aquí que quan després de tants anys de treballar en males condicions pedagògiques i laborals, construint en el desert o damunt les desferres de la Guarderia, el model d'Escola Bressol com a institució educativa, la seva organització de col·laboració pares-mestres, la seva incardinació en el medi, vet aquí que quan després de tants anys s'anuncia i explica i es consulta el projecte de llei que per primera vegada defineix com a tals les Escoles dels més petits, i fixa i ofereix el nivell de formació corresponent als seus mestres, així com la responsabilitat a l'Administració educativa, vet aquí que en aquest moment es remou i apareix i protesta algú que, pel que es veu, ja estava bé com estava: la Federación Española de Escuelas Infantiles, és a dir, «la patronal». Ja estava bé el guardar trenta o més nens en una habitació esquifida, ja estava bé que els guardés una noieta de setze anys cobrant 15.000 ptes., ja estava bé mantenir els pares-clients contents i enganyats, l'empresa funcionava. ¿Què hi feia que essent la matèria a treballar els nens, no hi hagués la més mínima garantia de qualitat, si el negoci era rodó? I ara ve una llei que potser desmunta la barraqueta, i trontolla la federació de barraquetes.

Els seus patrons argumenten contra el projecte de llei: «No passem ni passarem pel títol de mestres. ¿Us imagineu un mestre amb un bebé?» «¿No es posen d'acord el ram dels perruquers? Per què no nosaltres?» «Necessitem una campanya de premsa i ràdio per defensar el nostre pa del dia de demà». Frases ben dignes dels qui les han dit; però indignes i indignants per als qui treballen en l'educació de la primera infància.

A nosaltres pertoca manifestar el sentiment de tota la població en favor d'aquesta educació. Cal que la llei ordeni la primera escola dels nostres nens, que li doni la consideració i la dignitat d'institució educativa, que la posi sota la tutela de l'administració educativa per definir-la i ordenar-la, sota la tutela de l'administració local per realitzar-la. Cal a més una política que aporti els mitjans per a fer realitat l'escola dels més petits, i el primer pas en aquesta política és el de la formació dels mestres. I aquí, més important que el títol és el coneixement o el reconeixement de la qualitat pedagògica de l'escola dels més petits.

No té nom, no té títol, la baixa reacció de la patronal; però tindrà nom la llei d'Escoles Infantils i tindran nom les nostres Escoles Bressol, i tindran títol tots aquells que tant hi han treballat... ni que fos «sense títol».

in-fàn-ci-a-18

Plana Oberta	2
Educar de 0 a 6 anys: LA FESTA POPULAR COM A MITJÀ DE SOCIABILITZACIÓ/ Benvingut Moya	4
Escola 0-3: LA SEVA PETITA HISTÒRIA/ Montserrat Jubete i Carmen Fernández	9
Escola 0-3: SIMBOLITZACIÓ I LLENGUATGE/ Carme Triadó	12
Escola 3-6: LA CATALANITZACIÓ A LES ESCOLES DE CIUTAT BADIA/ Camil Fortuny i Recassens	15
Escola 3-6: LA PORTA DE L'ESTIU/ Laura Pérez.	18
Infant i Societat: EN PERE I EL LLOP/ Agustí Ros	21
Infant i Societat: TEMPS ERA TEMPS • TRES MESOS A LA FLORESTA/ Eladi Homs i Zimmer	26
Infant i Salut: MEMBRES INFERIORS DEL NEN/ Norbert Ventura	29
Infant i Salut: VIURE AMB UN ANIMAL DE COMPANYIA/ S. Albanel	33
Racó del conte: LA FILLA DEL SOL I DE LA LLUNA/ Conte popular català	39
Informacions	44
Cop d'ull a revistes	47
Biblioteca	48

Edició i Administració: A.A.P.S.A./«Associació de Mestres Rosa Sensat» Còrsega, 271 - Telèfon 237 07 01 Barcelona-8

Direcció: Irene Balaguer. Cap de Redacció: Pepa Òdena. Secretària: Francina Martí. Consell de Redacció: Pep Bras, M. Antònia Canals, Mercè Comas, Teresa Folguera, Roser Gómez, Carme González, Núria Jiménez, Montserrat Oriol, Montserrat Perramon, Joan Ripoll, Tina Roig, Roser Ros

Projecte gràfic: Enric Satué. Composició: Grafitex. Fotolits: Roldán. Impremta: Litoclub. Dipòsit legal: B-21091-83. ISSN 0212-4599.

Distribució: L'Arc de Berà. Subscripcions: «Associació de Mestres Rosa Sensat»/Còrsega, 271 - Barcelona-8

Preu de subscripció: 1.650 ptes. l'any
P.V.P.: 300 ptes.

plana oberta

Com ja anunciarem en el número 4 d'«Infància», tenim la tossuda voluntat que aquestes primeres planes de la revista esdevinguin un fòrum, un punt de confrontació i de debat sobre totes les inquietuds, idees, problemes i propostes que vosaltres, lectors, ens feu arribar.

Els alumnes de tercer de pre-escolar de l'Escola Universitària de Formació del Professorat de Barcelona, ens han fet arribar les seves opinions sobre «Infància».

És impossible en el poc espai de què disposem, de reproduir fidelment tots els comentaris i suggeriments que ens han fet i que amb molt de gust acollim, però en la mesura que moltes opinions són coincidents, us oferim un recull a nivell representatiu com agraïment a la seva aportació i com a mostra del diàleg que ens agrada poder establir amb tots vosaltres.

Opinió

- Caldria veure més treballs de nens, per tal de veure els resultats del que es proposa.
- Més pràctica, perquè el mestre tingui un plec d'activitats a part de les que coneix perquè en un moment donat pugui recórrer a elles.
- Canviariem les explicacions teòriques per tal de donar més alternatives pràctiques.

Més «RACONS» alternatius al «Racó del Conte»

- Racó de danses
- Racó dels jocs
- Racó de tallers
- Racó de la cançó
- Racó d'observació
- Racó del teatre
- Racó de fabricació de material

Més aportacions per a la problemàtica dels infants excepcionals i el seu tractament:

- Secció sobre nens deficients i pedagogia terapèutica, així com els problemes de la integració.

Més actualitat sobre la problemàtica docent:

- Oposicions
- Interinatge

• Seria interessant que es publicués algun monogràfic, ja que de vegades els temes no són tractats amb molta profunditat.

- Ens agradaria que proposés monogràfics sobre temes dedicats a la pràctica docent.
- Bé el format i disseny de la revista, algú preferiria el format tradicional; les fotos interiors a tot color.
- No tracta l'escola com un fet aïllat, sinó que la relaciona amb tot allò que l'envolta i la influencia: pares, entorn, etc. Aquesta visió es molt positiva i ens ajuda a emmarcar millor tot el que estem aprenent.
- En l'apartat d'opinió pensem que haurien de reflectir-se els temes que interessin el lector, temes que haurien de ser recollits en el contingut de la revista.

Alumnes de tercer de «Pre-escolar» GRUP F i G, Escola Universitària de Formació del Professorat Barcelona

Conèixer el medi

Dia 4 de març de 1984 - Mostra del treball realitzat pels nens. 1r i 2n trimestre del curs 83/84.

Aquesta mostra està realitzada en equip, entre nens i educadors, i volem explicar:

1. Com s'ha preparat. Objectius.
2. Quines activitats i tècniques hem utilitzat.
3. Recorregut de la Mostra-Exposició.

Un cop posada en marxa la programació del curs, l'equip del centre valorà com a molt positiu d'introduir el nen de l'Escola Infantil d'1 a 5 anys, en la realitat que ens volta. Es pensà que el trimestre més adient seria el segon del curs i des de la tornada de les vacances de Nadal es va començar la preparació.

Ens hem mogut al voltant de dues preguntes clau:

- EN QUINA CIUTAT VIVIM?
- QUÈ ENS AGRADARIA TENIR-HI?

Cada classe posà a l'abast dels seus nens aquest objectiu amb activitats dins i fora de la classe.

Nens d'1 a 2 anys

Excursió a Llmars del Vallès: Contacte amb la natura,

arbres, plantes, esplanada. Cases petites separades unes de les altres, rierols, animals domèstics, els núvols, el sol, els insectes.

Sortides pel barri: Veure les cases molt juntes. El carrer està brut. Hi ha fang. Gairabé no es veu el sol, per què? Els gats i els gossos estan bruts. Hem anat al parc i hi ha pocs arbres, i no et pots asseure a terra. A mi m'agraden molt els cotxes, però hem d'estar alerta perquè n'hi ha massa i ens poden fer mal. Els carrers són estrets i no podem córrer. Hem parlat de com seria Sta. Coloma de bonica amb menys cotxes, més parc per jugar, amb les cases més separades.

Activitats a la classe: Hem picat amb el punxó, molts, molts cotxes i al mural els hem enganxat les rodes, i gairabé no hi caben. Amb els dits hem pintat un arbre de verd i hem pintat llimones de color groc, en un altre hi hem posat pomes amb boletes vermelles de paper. En una casa com en les del camp, hem fet la teulada també amb boletes de paper. És una caseta com les que vam veure. Està sola. No com les de Sta. Coloma, que estan unes a sobre de les altres. Hem fet moltes coses amb fang, plastilina, molles de pa. Hem pintat amb els dits, amb pinzells, i els més grans amb una esponja, sobre el paper, la cara i les mans i... les bates. També hem imitat el so dels animals i hem cantat cançons i hem ballat amb la música i després hem jugat molt en el pati i ja coneixem el gran i el petit, el dolç i el salat, el calent i el fred, i moltes coses més... el nas, la boca, el bras...

Nens de 3 anys

S'han fet excursions i sortides pel barri aconseguint un diàleg i interès adequat a la seva edat per ajudar-los a observar. Com activitat de classe s'ha treballat molt el vocabulari a base dels estímuls rebuts en les sortides. S'han après cançons i balls. S'ha treballat la pintura, el dibuix lliure, deixant córrer la imaginació, el fang i el paper de tot tipus.

Hem col·locat cotxes al mural de Sta. Coloma, i hem parlat dels aventatges que hi ha en els blocs, molt més que en les cases del camp. Veiem que en els blocs gairabé no hi cabem, de tants veïns com som. Al camp hi ha menys gent, les cases estan més separades i hi ha més lloc per jugar.

Junts hem vist com ens agradaria l'escola i l'hem dibuixada. Volem una casa enmig d'un parc ben verd per jugar-hi i que l'herba fes d'estora. També volem molts arbres i una font per berenar. A la nostra escola hi hauria festes amb pallassos com les que farem per Carnaval: ens disfressarem amb paper i cartolines de colors i també inventarem molts jocs. Al fons prop de les muntanyes hi hauria un poblet amb casetes i pel camí hi hauria una granja amb molts animals que són els nostres amics.

A Santa Coloma ja tenim un parc per a jugar-hi i tindrem compte de no fer malbé els arbres, perquè estigui sempre molt bonic i ens facin ombra a l'estiu.

Nens de 4 i 5 anys

Després de visitar el barri i haver anat d'excursió, el treball s'ha centrat en conèixer els diferents tipus de cases i saber que hi ha pobles, viles, petites ciutats i grans ciutats.

Hem vist els grans blocs de Sta. Coloma: les finestres, la llum, els sons, l'alçada, l'amplada, els materials, el nombre de portes i de finestres. També hem vist un altre tipus de cases, baixes i petites. Hem parlat dels aventatges i inconvenients de cada tipus. Ens hem recordat de les casetes dels pobles i dels sorolls d'allí, que són diferents als d'aquí.

Activitats: S'ha desenvolupat la creativitat mitjançant la plàstica: plastilina, fang, pa, farina amb pintura. Dibuix de tot tipus. Treballs realitzats en grup, formant equip. Joc simbòlic, deixant córrer la imaginació, potenciant

plana oberta

el llenguatge, la sociabilitat, la convivència, la companyonia. Hem imitat el botiguer, la perruquera, el granjer, el pagès. Hem après cançons i també ritme, molt ritme per moure'ns bé i conèixer-nos bé. Hem portat fotos nostres per posar-les a les finestres de les nostres casetes, cadascú en la que volia i s'havia inventat.

Recorregut de la mostra-exposició

1. Un cop dins la sala comença el recorregut junt el piano. Allà veiem el que ens hem imaginat. Arbres fruiters, molt camp, animals, el terrat de les cases, muntanyes nevades, rius, flors, horts amb cols...
2. Ara ve l'Escola que volem, grans esplanades, classes on hi entra el sol. Treball alegre i festes amb els companys.
3. Després les casetes que hem imaginat per viure-hi. N'hi ha de tots els gustos i nosaltres treiem el cap per les finestres.
4. Hi ha un tren molt divertit que recorre tot el mural perquè no ens cansem i ho veiem tot molt bé. Nosaltres ens hi hem dibuixat al damunt. És nostre, l'hem fet nosaltres i a més l'hem inventat.
5. I arriba la Santa Coloma que no volem. Massa cases i no s'hi pot jugar. Els cotxes ens agraden però n'hi ha massa, fan olor de gasolina i puguen a les voreres. Gairebé no hi ha arbres i quan plou hi ha fang als carrers, estan bruts de tantes botigues que hi ha.

ESCOLA INFANTIL SANTA ROSA
Santa Coloma de Gramenet

TV3 i els petits

Com a mestra motivada principalment pels interessos dels infants de les primeres edats, em sento força esperançada quant als espais que des d'un bell començament Televisió de Catalunya ha destinat als nostres menuts. És un signe gratificant que, malgrat el poc nombre d'hores que s'emeten diàriament, un 17 % vagi destinat a la mainada.

Certament, les imatges que ens arriben, pel que fa als programes infantils, són dignes i agradables i poden ser un element vàlid i amè, entre d'altres, en la tasca de la normalització de la nostra llengua.

Amb goig he pogut anar constatant, a través de les diferents sèries, que les seqüències, els esdeveniments i les trames argumentals no reflecteixen agressivitat o violència. Els personatges, en general, mostren una manera de fer simpàtica i festiva.

D'altra banda, en els dissenys gràfics no s'aprecien trets aspres, ni fesomies dures o colèriques en les expressions dels diferents personatges. Hi ha una harmonia en l'acoloriment i en els efectes especials que aporta al conjunt una plasticitat agradable i de bon gust.

En alguna sèrie, però, remarcaria que les veus dels dobladors no resulten prou convincents i, en determinats moments, el to es presenta forçat i potser inadequat.

Valorant a primer cop d'ull les cinc sèries que ens han estat presentades fins al moment, es troba facilitat el comú denominador de la «no violència». M'imagino —tenint en compte que totes són datades de l'any 1982— que això respon a l'intent de renovació que existeix actualment arreu del món, per tal d'eludir les imatges agressives en els àudio-visuales destinats als infants.

En «El show de Gary Coleman», la simpatia del nen-àngel fa dibuixar amb facilitat un somris en l'expressió dels petits telespectadors, que amb avidesa segueixen els problemes i les dificultats que amb tanta eficiència pot resoldre el personatge.

Els diversos protagonistes d'«El manat del mercat», de forma senzilla, aporten referències i característiques de les fruites i verdures més usuals i casolanes.

En les sèries «Els descamisats» i «Els trapelles», petits animalons i personatges «humans», respectivament, presenten plens de vitalitat i optimisme una colla de peripècies i entremaliadures amb un to desenfadat.

Fins i tot el triomf del bé en contra dels petits fantasmes mal intencionats de «Pac-Man», és com una apologia de les bones actituds i comportaments d'aquells que actuen honradament i rectament.

Amb sinceritat, doncs, felicito els responsables d'aquests espais, que espero que conjuntament amb d'altres aniran incrementant la programació destinada als infants.

Otilia Defis
febrer 84

Carnestoltes TORNEN LES DIDES!

ci-3

A l'Escola Bressol «El Cargol», tot parlant de la celebració de Carnestoltes, les educadores del grup de «lactants» vam pensar que una disfressa molt adient per a nosaltres seria la de «Dides». Coincidint que a la revista «Infància» núm. 16 havien sortit unes dades referents a les Dides, ho vam aprofitar, i ens vam posar en marxa. Vam començar a buscar les robes i a pensar l'ambientació de la sala. Vam ampliar els diplomes que havien sortit a la revista, i els vam omplir degudament, col·locant-hi les fotografies i les dades personals, mostrant-nos com unes Dides de 1a. categoria. Vam posar les dites populars enganxades a la paret, a la vista dels pares i un platet de confits i caramels per convidar-los.

El dia de la festa de Carnestoltes vam rebre, disfressades, els pares i els nens, i malgrat la incomoditat de la vestimenta, va resultar ser una idea molt ben acollida i divertida tant per part dels pares com de les nostres companyes, perquè ho havíem portat en secret i volíem que fos una sorpresa el fet que les quatre educadores dels «lactants» anéssim disfressades de Dides. Els nens no es van estranyar gens, i van estar força tranquils, encara que els que millor ens ho vam passar vam ser els pares i nosaltres perquè els nens encara són massa petits per apreciar-ho. Ells van venir disfressats de barrufets, i tan sols per fer una foto vam aconseguir posar-los a tots la barretina.

Educadores de l'E.B. EL CARGOL Barcelona

4-a

LA FESTA POPULAR COM A MITJÀ DE SOCIABILITZACIÓ

BENVINGUT MOYA

Primer de tot caldria deixar ben clar el que nosaltres (jo) entenem per Festa, per «la Festa» amb majúscules i singular, i això perquè a partir d'ara farem molt d'ús d'aquest terme: la Festa.

Comencem per dir que separem i diferenciem el mot festa (en singular) del mot festes (en plural). I ho diferenciem perquè nosaltres per festa entendríem més un *esperit*, un estat emotiu: *estar de festa*, que no pas una situació, un *ser*:

Ser un dia de festa, de no-treball. (Les vacances no és estar de festa, és passiu, la festa és activa.)

Així nosaltres evidentment creiem que hom pot *estar de festa* i no *ser festa*, i pot *ser festa* i no estar de festa.

Aquesta afirmació, encara que dita en aquest moment sembli gratuïta de tant evident, començarà a carregar-se de significats més endavant.

En definitiva la Festa dependria més d'un estat anímic (individual, i/o col·lectiu) que no pas d'una situació sòcio-política (que es decreti festa), sense

voler dir que ambdues celebracions s'exclouïen necessàriament; molt sovint aquest estat anímic estarà relacionat amb la circumstància socio-política; un exemple d'això fóra: el que representa per als hàbits de cada dia el fet d'haver arribat el bon temps, es manifesta en aquest *estat interioritzat de la festa*: les vetllades per prendre la fresca, les tertúlies que s'allarguen, una certa indolència que duu implícita la tolerància i el bon humor, preludeien les enjogassades festes de les enramades, revetlles, etc., amb el seu esclat de colors, flors, músiques, balls, etc. Aquest seria un *estar de festa*, però aquest estar de festa a voltes es pot combinar amb un motiu social i polític; exemple: aquest gaudi de les flors i el color pot ser lligat a la festa quasi patriòtica de Sant Jordi (un honorable motiu polític) o la festa cultural de Sant Jordi (un excel·lent motiu social).

Donant com a explicat el que jo vull dir quan dic Festa (singular i majúscula) passem a l'altre concepte usat en el títol, el mot popular que hem afegit a la festa. Caldrà aclarir al màxim possible el valor que donem al terme popular. Això serà una mica més difícil.

Intentarem explicitar el terme popular, més que amb una definició sociològica, antropològica..., amb la suma de propietats que hi concorren:

La primera d'aquestes propietats que concorren en el contingut d'allò que fóra *popular* és, segurament, l'exaltació que durant la festa, o acte, es fa del goig de viure cada instant.

Una certa borratxera de plaer.

D'un plaer, però, que és autocontrolat pel ritus.

Afegint-hi, com a valors altament positius, el joc i l'exercici de la crítica, crítica que haurà d'ésser necessàriament desenfadada, irònica i, fins i tot, mordaç.

Tenim com un exemple de l'exercici destraumatitzador de la comunitat, els versos que diu el Carnestoltes, els versots que llegeixen o diuen els diables i altres balls del Penedès, o les cobles de picat illenques on es diuen el nom del porc sense que mai vagi a parar la sang al riu. Això sí, però, allò només es pot dir en aquell moment i en aquell lloc; fora d'aquest espai-temps de la festa, ningú no empara aquesta crítica lliure, directa.

Altres propietats o atributs de la festa popular són l'optimisme, l'hospitalitat i la generositat com a alts valors humans. D'aquí ve que encara avui dia les comunitats emigrades retornin per un dia al seu grup d'origen, on ells amb llurs famílies practiquen, ni que sigui per un dia, tots els costums que eren tan necessaris en una societat amb molt menys recursos que l'actual.

Espai per a una creativitat sense límit

CERES, PINTURES DE DIT AL SERVEI DE L'ENSENYAMENT

Restes de pràctiques d'aquests valors són les matinades del Penedès on, del que s'ofereix als músics, pot menjar qualsevol que els segueixi.

I encara caldrà afegir-hi *l'absència de pretensions lucratives* (aquests grups rebentafestes que pretenen entrar de gorra, no fan altra cosa que respondre a l'ancestral costum: tot allò que es fa al carrer és de la comunitat).

La negació de la transcendència com a alt valor: els grans actors de la festa no pretenen res més que gaudir del moment; exemple: els castells.

Les arrels històrico-tradicionals: si hom no és d'una comunitat, no coneix les regles del joc, no coneix el cerimonial per participar-hi; aleshores o s'avorreix o inventa un joc paral·lel que mentre no xoqui amb el pre-existent no passarà res, però a ia que hi xoqui...

Un exemple d'això fóra la Patum. *La construcció senzilla de la forma argumental i l'escenografia de la festa. Un cert hermetisme* en la utilització de gestos i paraules i situacions per part dels concelebrants (gestos i paraules que passen desapercibuts per als badoocs i que en canvi obren un ampli ventall de complicitats per a l'iniciat). Exemple: les paraules del Carnaval de Vilanova.

I la darrera, i potser més important, el fet que la festa popular és una activitat plurigeneracional. La festa popular no fa compartiments estancs per a cada edat; tots en ella tenen la seva comesa, però tots per a ella. Exemple: una colla de castells. I deixo aquí aquest tema, tot i que més endavant en podrem tornar a parlar.

Ara bé, i segons el que hem dit fins aquí, sembla que això de la festa sigui el manà que ens cal i que tot va com oli en un llum. Però tots sabem que no és pas així i que, en realitat, de festes només n'hi ha unes quantes que funcionen; les altres, la majoria o s'aguanten amb fils, o dia a dia veiem com van perdent el que nosaltres creiem que és el seu motiu consubstancial en elles mateixes.

Veiem que, en realitat, tot això que hem anat dient no s'esdevé com aquí he dit jo, que cada dia hi ha més personal a les discoteques i que el que sembla que demani tothom és: els joves, rock; els cultes, teatre; la gent de mitjana edat, el Majó i la Núria Espert; els avis, la tele i que els deixin estar, etc. Ens adonem com els diversos sectors d'una mateixa comunitat viuen cada dia més distanciat els uns dels altres; veiem com la comunitat es fracciona i com es perden els *elements de discussió, de conversa i els records* comuns. En canvi, però, assistim a una estandardització de la llengua, els gestos, les modes, etc., que no és comuna en cap dels sectors al·ludits.

I en tot aquest panorama, ¿com hi podem fer entrar la Festa amb els seus valors, com podem reintroduir la Festa amb els seus valors, com podem creure que la Festa, la festa que exalta uns valors que la societat actual, de consum, del treball, de la informació (no pas comunicació) super ràpida, si no nega, els bescanta, els dóna per caducs, passats?

Doncs, malgrat tot aquest panorama, nosaltres creiem que la Festa —sempre dins el marc del que hem explicat de bon principi— encara té moltes coses a dir.

Primer perquè no és cert, com algú creu, i fins i tot predica, que la Festa només sigui hereva de costums rurals: és d'una eixutesa de caràcter alarmant creure que la festa és un invent de quatre pagesos per divertir-se. Això fóra creure que l'home fins avui dia no ha fet altra cosa que viure en barraques de palla, i això no és cert; part de la nostra Festa és hereva de societats que en qüestió d'urbanisme ciutadà han estat a la nostra alçada, o ens han passat la mà per la cara.

D'altra banda, tampoc no és del tot cert que la nostra festa només s'identifiqui amb el món rural o ramader; això no és cert. Molts dels costums que avui conformen la festa són «inventats» per comunitats artesanies i, més tard, pre-industrials.

I també perquè com que la festa és un producte del treball (del treball com a motor realitzador de l'home, no pas com a simple motiu d'enriquiment, o de supervivència) si creguéssim que la festa ja no pot ser, hauríem de convenir, també, que el treball humà ja no dóna a l'home aquesta dimensió civilitzadora i de creació cultural que li ha donat fins avui.

I això ja pot arribar a ser; però, nosaltres creiem, amb sinceritat, que no serà cap a aquest cantó on es decanti la humanitat.

Així, si creiem que la festa sorgeix com una extensió o paradigma del treball realitzador (que en certa forma també es pot caracteritzar de joc), és precisament cap aquí, cap al món del treball, cap a on cal tornar a enfocar la nostra atenció.

De moment podem dir, perquè s'acompleixi el que dèiem al començament, que la festa és un estat anímic, i aquest estat no es crea si no hi ha un motiu —motiu que per exemple podia ser la fi de la verema un *motiu socio-econòmic* que afectava un grup concret (els vinaters), però que globalment comprenia tota la comunitat local. I un altre motiu podia ser el comiat dels quintos, un *motiu social* (l'arribada a una edat concreta) que afecta un sector molt concret de la societat local. Cal retrobar, doncs, en la seva nova dimensió els motius socials, econòmics, polítics, que omplim de contingut la nostra Festa, que essencialment continuarà essent la mateixa.

AUCA DEL APLEC DE SANT MEDI

1. La festa molt senyalada
de del pages Sant Medi,
per més de Massa colibrada.

2. Va sembrat y collit en un dia
y es tan gran voler de l'heu
qu'Avuy ningú ho probaria.

3. Histories noves y velles
del apic de Sant Medi
ne conten més meravelles.

4. Per Giracia va gran alegria
vostre Jove molt galana
muntat en cavalletia.

5. Les fadrines amb prudencia
contemplen l'abanderado
qu'és millor que la prudencia.

6. Els segadors no l'evujen
que van en cavalla guarruta
y són ornamento rumbeto.

7. No hi falta may una cubla
qu' en festa d'aquesta lley
es el golc mes gran del públic.

8. Tertana, brek, jardiners;
bolique y jornalé horrat
segueixen la carretera.

9. Els qui camina els agrada,
triant ombres d'ombra
guera de la matutina.

10. Les mares donen estelles
y el altre bra el marit,
y vigilen les parcelles.

11. No més seguit les careres
els senyals que són molt lluny
y els passen totes les penes.

12. Ja són el peu de la hermita
que de tanta gent que hi ha
la troben molt més petita.

13. Arriuen els braus pagesos
de San Caput del Tallis
y d' altres llocs molatayesos.

14. De tanta gent venuda
amb els vestits virutas
sembla el temps de la florida.

15. Els crutells no s' espasen
pug ser bé l' amonitior
y els que van y els altres voren.

16. Els Joves apleguen rames,
les noyes salen cayak
y els vella enceren les fames.

17. No hi ha qui no porti un' ryan
que es un dia com avuy
que s' veu qui setina la feyna.

18. Dik amb els pins per coberta
es un dels actes que fan
la diada més completa.

19. Es una cosa ben trista
veure que són tan heretia
hi ha qui port el meu de vieta.

20. Per completa queixa festa
atmen ball a sant Giespi
que fins la balla la orquesta.

21. Recolliran la mastra
alguns sota un pi cert
se diversió molt bonica.

22. I hi són també les ballades
trepitant les flors dels prats
amb noyes enamorades.

23. Quan el sol és a la presa
la alegria se mitivent
perque el fi del ball s' acaba.

24. Segueixen costums honeste
d'arruca brots y zambic,
qu' es propi tornant de festa.

25. Als banderes qui a la porta
dependen els coques
la vall eta hi sembla morta.

26. Mirà de lluny Barcelona
després d' un dia tan clar
fa mal de cur una estona.

27. Pro les cançons ja cansou
y el bullici de la gent
y els carretajes que voren.

28. Declarar-se a les donzelles
es secret que sol guardarem
per quan volem les estrelles.

29. Per Giracia es de molta pompa
al retorn vostre flam d' atxes
y el só de clarins y trompas.

30. Les festes deixen recada
pro pensà en la del altre any
es per tota una esperansa.

TIPLET, 1911, BARCELONA

Això en els llocs on la festa va morir. I on la Festa ha continuat és evident que caldrà començar a pensar (si és que encara no ho hem fet) en la nova estructura de la comunitat, a nivell social (el nou grup familiar), econòmic, polític, etc., i deixar introduir en ella les seves formes, les seves necessitats, la seva estètica, etc., si no volem que la festa se'ns fongui com un bolado.

Amb tot això, que a nivell anecdòtic es presta a més d'un acudit, podríeu preguntar-me si ara en comptes de celebrar la festa del pa beneït hem de celebrar la festa de la neteja de les bugies. No és necessari plantejar-s'ho des d'aquesta perspectiva. Hem de tenir en compte que un costum tradicional com els castells, que aparentment és una cosa tan arcaica i que contemplem com un fenomen quasi racial (dels nostres avantpassats) en realitat, i tal com els coneixem avui, és un fenomen relativament modern (200 anys) i que deu la seva aparició a un concepte tan «modern» encara com l'esport, fill, en definitiva, de la societat industrial (1750...).

Amb això vull aclarir que quan dic que cal introduir de nou el treball (el treball actual) a la Festa, no dic pas que calgui substituir els palmons pels radiocassettes, el tió per l'estufa elèctrica (cosa que ja es fa), etc. En definitiva, no són els elements que cal canviar, sinó el pensament, els hàbits que genera la nova societat, l'horari de la societat actual, etc.

Per exemple: així com quan es va inventar el llum elèctric el teatre va substituir els quinquers per bombetes, no deixa de ser xocant que la majoria d'actes de les festes majors actuals encara continuïn programant-se pel migdia, al bat del sol, quan l'hora més adient fóra cap al vespre amb la serenor de la fresca, i amb llum d'electricitat.

I amb tot això sembla que m'hagi apartat del tema i que me n'hagi anat cap a la simple defensa de la continuïtat de la Festa Popular i, si voleu, tradicional. I és així, realment; el que intento és demostrar que l'estructura festiva és, encara avui, un marc para-escenogràfic, encara no superat per cap superestructura existent. La festa, com avui encara és, se'ns presenta com un gran teatre on hi ha lloc per a tothom, per a totes les emocions, com un espectacle actiu que en va s'intenta de reinventar. Com un marc quasi catàrtic que ha volgut tornar a descobrir la pràctica del psico i el sociodrama.

En definitiva, i pels valors que ja he esmentat en començar la xerrada, la Festa Popular és encara avui un mitjà ideal de sociabilització de la comunitat.

B.M.

escola 0-3

LA SEVA PETITA HISTÒRIA

MONTSERRAT JUBETE i CARMEN FERNÀNDEZ

Tots tenim la nostra història. Uns, els de més anys, més llarga; altres, els de menys anys, més curta. Tres anys són poc temps si ens ho mirem amb l'òptica d'adult, però són tota una vida, i per cert ben plena, si ens ho mirem amb ulls d'infant de tres anys!

I què vol dir «història» per a uns infants, que d'història no en saben res? Vol dir mirar endarrera; vol dir recordar fets, situacions, emocions viscudes; vol dir ser capaç de veure la pròpia vida, des del final fins al començament i capgirada en el temps: vol dir veure-hi uns elements estables (pares, casa, germans, amics, etc.) i uns elements canviants (les característiques personals, l'alçada, els cabells, la cara, els vestits...) i veure... (allò que és meravellós...) veure que en mig d'aquests elements estables i canviants tu ets tu mateix sempre.

I és capaç un infant de tres anys de copsar aquestes filigranes? Capaç i més si nosaltres adults li preparem el terreny, l'ajudem a recordar fets, a relacionar situacions passades amb les presents i fins i tot potser a resoldre algun petit conflicte que havia quedat aparentment amagat en el record.

Vegem com un petit grup de nens d'escola-bressol i les seves mestres han posat en pràctica l'experiència.

La Xarito, mestra d'Escola-Bressol, acabava de tenir una nena: la Maria. Després d'haver viscut pràcticament tot el seu embaràs amb els infants, aquests estaven meravellats amb la petita.

Un any!

Dos anys...

Tot preparant una festa... que es farà.

Constantment feien preguntes: «Què menja la Maria? No sap caminar?» i la comparaven amb ells mateixos: «La mama diu que quan jo era petit també prenía la llet en un biberó»...

Quan jugaven a nines, totes es deien Maria; feien com si donessin el pit a la nina. «M'ha dit la Xarito que la Maria encara fa metes.» I amb la seva immensa curiositat per conèixer el món que ens envolta van començar a voler saber coses de quan ells eren petits ¡com la Maria!: «I jo, a on dormia quan anava a *Marietes*?... oi que també portava paquet perquè em feia pipi?... *Tenia dientes?*... *¿i pelos?*»

Ja ho teníem! no calia que ens escalféssim més el cap pensant en quin podria ser el centre d'interès, l'element motivador a partir del qual engegar el curs i fer feina. Els infants mateixos amb les seves preguntes i el seu joc ens estaven dient constantment quin era el centre del seu interès.

I vam posar fil a l'agulla: vam proposar que demanessin, a casa, fotografies de quan eren petits en les quals sortís tota la família. Alhora vam posar els pares al corrent del nostre projecte en una reunió de classe.

D'entrada, les fotos no arribaven, però quan vam poder fixar-ne les primeres al damunt d'una cartolina, la cosa ja no es va aturar. Cada dia n'hi havia alguna més a afegir i, en un tres i no res, ja en teníem de tots els nens i nenes del grup. ¡Ah, i les nostres també! Així podien veure que els adults també hem estat infants com ells alguna vegada.

Era fantàstic veure, fins i tot els més tímids, com s'engrescaven explicant als altres les pròpies vivències o les de la seva família: «Aquí la mama em banya i jo estic contenta». «*Éste es mi yayo y ésta soy yo con la mama y el tete*». De vegades feien preguntes curioses: «Aquest senyor que va vestit de color blanc, oi que és d'una ambulància?» I la feina era meua per explicar que no, que era el mossèn que batejava en Lluís i per això duia aquell vestit blanc amb aquella creu vermella.

Els petits records de cada un dels infants van ocupar un lloc important i a l'abast dels altres tant en l'espai de la sala com en la nostra vida quotidiana. No passava dia que no sorgissin petites tertúlies i diàlegs en aquell raconet on s'exposaven les fotografies.

Va arribar el nou any i, amb ell, els aniversaris (quasi tot el grup havia nascut entre els mesos de gener i maig). Les 3 espelmes s'encenien i s'apagaven una o dues vegades al mes i, quant més pouaven en la seva curta vida, més interès hi tenien. Llavors se'ns va acudir una bona pensada: demanar a la Irene, que havia treballat en la nostra escola bressol, i que conjuntament amb la Xarito havia tingut cura d'aquest grup de nens quan eren *lactants*, que vingués un dia a veure'ls i a passar unes pel·lícules que sobre ells havien fet en aquella època.

Ho vam dir als nens i juntament amb ells li vam telefonar i li vam demanar que ens fes una «visita». Vam preparar tot el que volien explicar a la Irene, sobretot el que els havia passat des que no els veia i vam pensar que els agradaria que els expliqués coses de quan eren «petits». Evidentment les

millors preguntes i observacions sorgiren espontàniament quan va arribar el dia assenyalat.

D'entrada semblava que els nens no la recordaven, però de seguida s'hi van abocar; tots volien dir-li coses, explicar-ho tot i preguntar-ho tot: «Saps, jo ja tinc 3 anys». «I jo també» «...ja no estem a *Marietes*, ara estem a *Galls*, etc.».

Per fi va arribar el moment de veure la pel·lícula (els sorprenia tant de poder veure's ells mateixos en moviment i tal com havien estat dos anys enrera!). Vam col·locar les cadires en semicercle esperant pacientment que tot estigués a punt. No se'ls escapava cap detall; es reconeixien a ells mateixos i als altres perfectament, se n'adonaven de quan faltava algun company. L'Aina, igual que quan havíem passat les diapositives d'aquest període, estava molt amoïnada per saber on eren els que en una escena sortien i que en la següent ja no se'ls veia i, sobretot, per saber on erem nosaltres, la Irene, la Carme, jo, ja que a la pel·lícula no sortia cap adult. En un moment determinat que la filmació és feta al pati, i que se'ls veu terrojant, pujant al tobogan, etc., una altra nena, la Mali, preguntà: «¿No nos daba miedo?» Els vaig demanar per què haurien de tenir por i, l'Aina, ràpidament, va respondre: «Perquè estàvem sols.»

Van voler veure una altra vegada la pel·lícula i després van preguntar i explicar moltes coses a la Irene fins que va marxar.

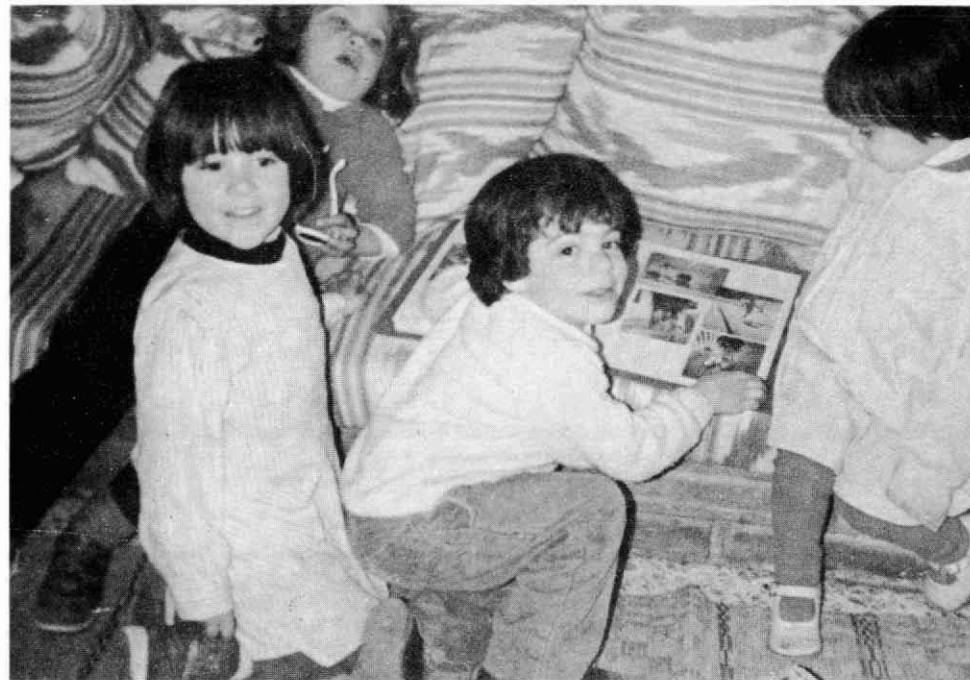
I així vam anar reconstruint la petita vida de cadascú a través dels records, de les imatges, del constant diàleg amb els pares i amb els nens, a través de les preguntes a mestres d'altres anys i a través de les constants visites als grups dels més petits.

Creiem que l'experiència va ser molt positiva per a tots: els nens tenien interès a saber què eren ells exactament i el fet de mirar enrera els ajudà a adquirir seguretat i contribuï al procés de fer-se un lloc en el seu entorn.

Tots van tenir alguna cosa a dir ja que el tema els era molt proper: la seva família, les seves vivències... Es va fomentar el diàleg, l'intercanvi, el fet de saber escoltar els altres. Es van respectar d'una manera increïble totes i cada una de les fotografies, tot i que va ser un dels racons més utilitzats durant tot el curs i en el que gairebé sempre hi havia algú.

D'entrada, no creïem que la nostra petita història donés tants fruits, però aprofitant dia a dia l'entusiasme dels infants i entusiasmant-nos tant com ells en la tasca, vam aconseguir connectar, en el moment precís, amb els interessos del grup i vam poder aportar els elements necessaris perquè en treguessin el màxim profit.

M.J.-C.F.

Tot recordant...

Contemplant la seva història.

El nen accedeix a la funció simbòlica cap a la fi del període sensoriomotriu i això li possibilita la utilització del llenguatge. Per tant, convé de veure quines són les activitats del nen durant el període sensoriomotriu preverbal. Però no hem d'oblidar que el llenguatge serveix per comunicar i és amb la interacció del nen amb l'adult com anirà aprenent les funcions comunicatives que el prepararan per assolir la comunicació lingüística.

SIMBOLITZACIÓ I LLENGUATGE

CARME TRIADÓ

La funció simbòlica en sentit ampli és la capacitat de representar alguna cosa per mitjà d'una altra; és la capacitat que té l'home d'evocar els objectes absents, allunyats en el temps i en l'espai, mitjançant el funcionament de diversos substitutius.

Per a Piaget, la característica més específica de l'home no és pas el llenguatge, sinó una cosa molt més general, és a dir, una capacitat cognitiva superior que fa possible el pensament conceptual, que és la funció simbòlica, per la qual cosa el llenguatge és solament una manifestació més d'aquesta funció més general.

El nen accedirà a la funció simbòlica en el moment que sigui capaç de representar una cosa per una altra, i això suposa l'existència d'un sistema de signes, en el qual el significat és representat per un significatiu. Així, per exemple, quan el nen agafa unes peces de construcció i les posa una darrera l'altra fent veure que és un tren, les peces li serveixen per a evocar el tren. Per estudiar com s'esdevé el pas de les conductes sensoriomotrius a les conductes simbòliques, convé de veure què és el que fa el nen abans de l'adveniment de la funció simbòlica.

El primer estadi de desenvolupament és el que Piaget anomena sensoriomotriu (dels 0 als 18/24 mesos) i a ell correspon el nivell preverbal. Durant aquest període, si observem els nens mentre juguen, veurem que amb diferents objectes posen en funcionament diverses activitats motrius i que aquestes varien segons l'edat del nen, a partir del moment que el nen pot manipular els objectes, observem activitats del tipus de picar una cosa amb l'altra, sacsejar objectes, llençar-los enlaira o a terra, posar i treure coses d'un recipient, etc.

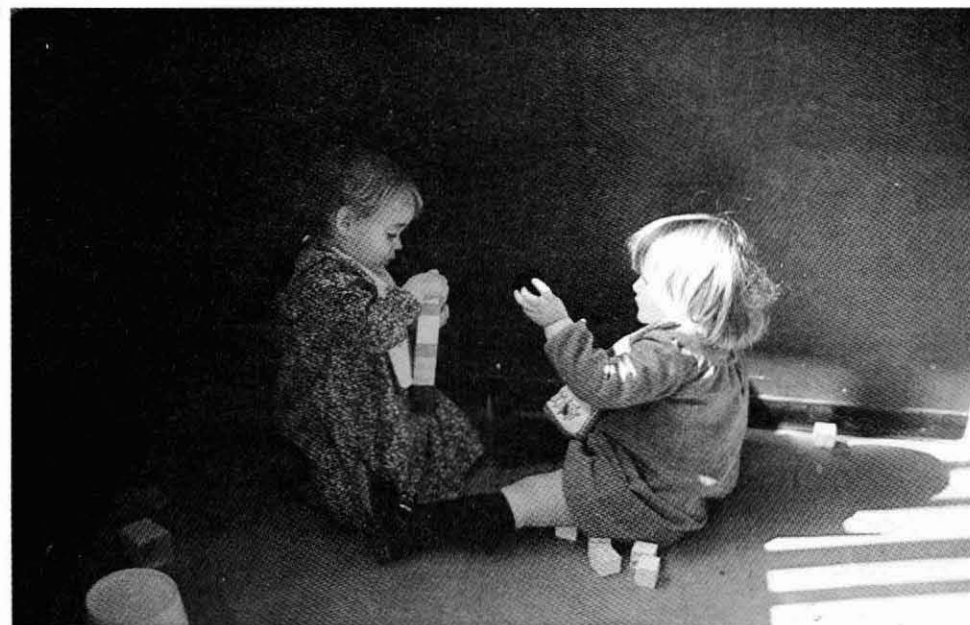
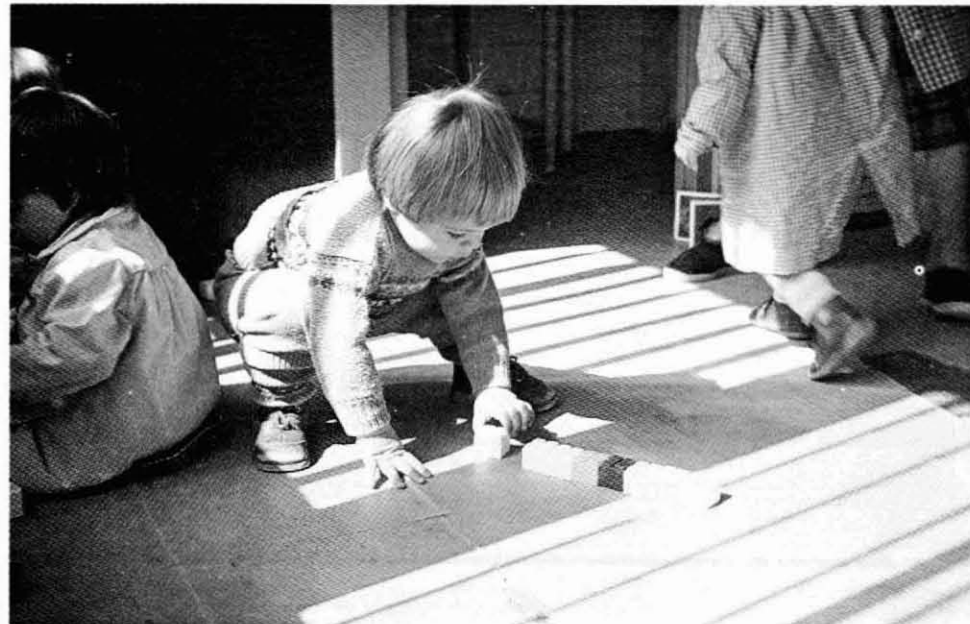

Aquestes activitats són les més freqüents fins als 18 mesos. Cap als 18 mesos realitza moltes activitats imitatives com, per exemple, pentinar-se amb la pinta, menjar amb la cullera, etc., però moltes de les activitats dels nens d'aquestes edats les podem considerar com a no interpretables perquè no estan organitzades en funció de la utilització usual dels objectes. Entre els 18 i 24 mesos, el nen ja utilitza els objectes segons el seu ús; així, el llibre de contes serveix per mirar les imatges, la pinta per pentinar-se, el got per beure. Observem també activitats d'organització espacial com posar una cosa a sobre d'una altra, posar al costat, posar a sota, etc. i, evidentment, les activitats imitatives són molt freqüents. Durant aquest període sensoriomotriu el llenguatge està format per vocalitzacions i manifestacions gestuals; quan el nen juga, reforça les seves accions amb vocalitzacions del tipus: AAH!, TATATA, ETEE, ATETI, etc.; però cap als 18 mesos ja utilitza paraules de la seva llengua materna. Així, agafa un got i diu «AGUA», té la nina a la mà i diu «NINA»; assenjala els dibuixos del conte i els anomena. Per tant, va aprenent paraules, però és evident que hi ha un enorme buit psicològic a omplir entre l'emissió de la primera paraula i la utilització simbòlica i representativa en una situació adequada. Per a Piaget, en els inicis, el llenguatge pot acompanyar simplement l'acte, per a reconstruir l'acció passada i procurar-ne un principi de representació. La paraula comença a funcionar com a signe no ja com a part de l'acte, sinó com a evocació d'aquest; això passa cap a la fi del període sensoriomotriu quan el nen ja és capaç d'ultrapassar l'acció present per a evocar objectes i esdeveniments absents.

Al nivell simbòlic (a partir dels 18/24 mesos) li correspon el nivell verbal. En aquest moment podem observar, quan els nens juguen, que el tipus d'activitats són diferents de les de l'etapa anterior. Moltes d'aquestes activitats són de joc simbòlic; el nen amb els objectes representa coses i situacions i amb el llenguatge expressa les seves representacions. En observacions fetes per nosaltres, podem veure com un nen posa unes peces de construcció una al costat de l'altra, les mira, i diu: «HOLA TENYORS» (hola senyors), o un altre nen va posant peces de fireta a dins d'un camió dient: «SA MEM TOTS A LA PATJA» (ens n'anem tots a la platja); quan les accions del nen són representatives acostumen a anar acompanyades de llenguatge verbal.

Ara bé, el llenguatge es realitza en una llengua determinada i és, per tant, après; és un sistema de símbols voluntàriament produïts i, com hem dit, és un sistema de signes que impliquen conceptes. Aquests signes són convencionals i, per tant, tenen una dimensió social; així, doncs, no podem tractar solament el llenguatge com a representació de la realitat. L'hem de tractar com a mitjà de comunicació.

Quan, al voltant dels 18/24 mesos, el nen comença a utilitzar els signes de la seva llengua ho fa perquè és capaç de representació, perquè ha accedit a la funció simbòlica, però també perquè molt abans ha estat capaç de comunicar-se mitjançant expressions gestuals cada vegada més evolucionades fins que ha arribat a expressions pròpiament lingüístiques.

A partir del moment en què el nen pot agafar els objectes i desitjar-los ja no solament expressarà intencionalment les seves necessitats bàsiques com dormir, menjar, plaer, desplaer, etc., sinó que requerirà objectes o situacions, preguntarà, mostrarà, etc., i per a tot això es valdrà del gest. Així, per exemple: el nen mirarà un objecte i el voldrà agafar per explorar-lo, mirar-lo o llençar-lo enlaire. Per fer això posarà en funció una sèrie d'activitats motrius. Però pot ser que el nen desitgi un objecte i no el pugui agafar perquè està massa allunyat; en aquest cas, mira la mare o l'adult pròxim i assenyala l'objecte. La mare o adult mira el nen i mira l'objecte i tot seguit li dóna. En aquest cas direm que el nen es comunica amb l'adult per demanar un objecte. A partir dels dos anys aproximadament el nen ja utilitzarà la llengua parlada per a comunicar-se amb els altres.

Per acabar, volem remarcar les dues funcions fonamentals del llenguatge: la representació i la comunicació. La primera és possible per l'accés a la funció simbòlica i la segona per la interacció que s'estableix entre el nen i l'adult des del naixement mitjançant diverses manifestacions: plors, somriures, mirades, vocalitzacions, gestos, etc. que, en rebre una resposta de l'adult, permeten que s'estableixi la comunicació entre l'un i l'altre i això possibilitarà les futures adquisicions i, sobretot, l'adquisició del llenguatge.

C.T.

Bibliografia:

BRUNER, J. *De la comunicació al llenguatge* a Monografia 1. Revista «*Infancia y Aprendizaje*». Ed. Pablo del Río. Madrid.

PIAGET, J. *La formación del símbolo en el niño*. México. Ed. Fondo de Cultura Económica. 1977.

TRIADÓ, C. *Els inicis del llenguatge*. Barcelona. Ed. Laia. 1982.

escola 3-6

LA CATALANITZACIÓ A LES ESCOLES DE CIUTAT BADIA

CAMIL FORTUNY I RECASENS

Aquest escrit pretén donar una visió dels trets més característics del procés de catalanització. No entraré, però —l'espai de l'article tampoc m'ho permet—, en com s'ha treballat tota la qüestió pedagògica; en tot cas queda pendent per a una altra ocasió.

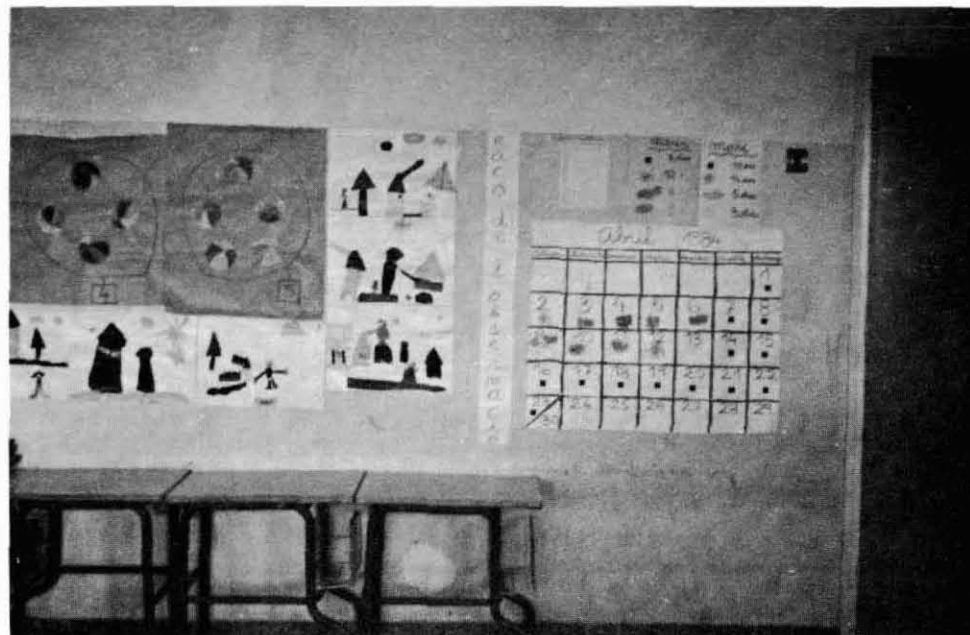
Prèviament a l'inici de curs.

A mitjan curs 1981/1982, i coincidint amb el procés matriculador dut a terme conjuntament per totes les escoles de Ciutat Badia, s'observà una demanda prou considerable per part dels pares que volien que els seus fills fessin l'aprenentatge en català.

Una vegada fet el recompte de les sol·licituds presentades, aparegué que hi havia, per fer l'ensenyament en català, unes cinquanta peticions per a P-4 (pre-escolars de quatre anys) i unes quinze per a pre-escolar de cinc anys i algunes per a primer i altres nivells.

A partir d'aquí es va veure la possibilitat d'engegar dues aules de P-4 en català. Tinguérem diferents reunions amb els pares interessats i amb els directors i part dels mestres de les escoles que en un principi volien tirar l'experiència endavant. En aquestes reunions és on s'acabà de perfilar i on s'acordà com s'iniciaria el procés: es decidí que no es faria ensenyament en català en els cursos que tenien poques sol·licituds i no només per aquesta qüestió, sinó bàsicament per raons pedagògiques; i sí que es tiraria endavant l'aprenentatge en català en els dos P-4.

Es presentà la disjuntiva de si havien d'estar en una sola escola o en dues; una vegada estudiat en profunditat el tema, es va decidir que fos en dues escoles diferents i una en cada un dels dos sectors en què hipotèticament es divideix la població. Un dels motius que ens dugueren a fer-ho així és

16-a

el fet que creïem que ajudaria a fomentar la convivència dels dos grups lingüístics evitant, a nivell de població, les diferències entre els nens, els mestres i els APAs a rel de l'opció lingüística presa. Les aules de P-4 funcionarien molt coordinades, dins de cada escola, amb el seu grup paral·lel.

Les escoles que assumiren, encara que amb certa recança per part d'alguns membres del claustre, de tirar l'experiència endavant foren el C.P. l'Empordà i el C.P. la Sardana.

Per tal de garantir l'èxit, era primordial comptar, com a mínim, amb quatre mestres amb empena, amb força ganes de treballar i, sobretot, concienciats al respecte. A més, estiguérem tots d'acord que fóra bo i quasi bé imprescindible poder comptar amb algunes hores d'algun mestre de reforç, a nivell de cada escola, i amb una persona de forta i reconeguda experiència que portés endavant un seminari de treball durant tot el curs escolar; mitjançant l'ajut del SEDEC i de l'ICE de la UAB, això fou una realitat.

Amb tot el planteig a punt, i encara abans de començar el curs, es feu una reunió informativa amb els pares per assabentar-los de com anirien les coses i per demanar-los unes qüestions que foren considerades com a bàsiques:

- Calia que els pares no fessin al·lusió a la classe «dels catalans» i «dels castellans» sinó que ho fessin amb el nom dels animals que els mateixos nens escollirien.
- Calia que els pares expliquessin als seus fills que, a l'escola, la mestra els parlaria sempre en català i que si tenien algun problema havien de recórrer a la *Iaia Maria** (titella que entenia i parlava en castellà).
- Calia una gran relació entre pares i mestres, sobretot si uns o altres detectaven algun problema.
- Semblava prudent que els alumnes comencessin l'escola no tots el mateix dia, sinó en grups de set (set avui, set més demà...) per tal de poder estar més amb ells el primer dia i evitar així, dintre del possible, els problemes propis de la primera jornada, a més del que se'ls plantejaria per la llengua en què serien rebuts.

L'inici i durant el curs

Tenint present tot el que acabo d'esmentar, es va iniciar el curs.

A l'escola La Sardana va quedar un grup amb 27 alumnes, dels quals, quatre parlaven en català, vuit l'entenié però no el parlaven i quinze no l'entenié. A l'escola L'Empordà va quedar un grup amb 25 alumnes, dels quals, tres parlaven català, sis l'entenié bastant i setze no l'entenié.

Tal com ja he dit abans en les qüestions bàsiques tractades amb els pares, des del primer dia es va acollir el nen en llengua catalana. Va jugar un paper important la «Iaia Maria» i fou peça clau durant quasi tot el primer trimestre per tal que el nen s'anés integrant al nou grup-classe i s'habitua ràpidament a la llengua catalana, però podia també comunicar-se amb la seva llengua habitual, evitant així qualsevol situació que pogués ser conflictiva.

Fou important, per al bon funcionament del projecte, el treball de grup realitzat per les quatre mestres (les de P-4 i les dels cursos paral·lels), les mestres de suport durant unes hores al dia i el seminari en què la coordinadora es reunia amb elles quinzenalment per tal d'ajudar-les a la tasca de planificar, preparar, orientar... El seminari tenia dos aspectes principals: — Treballar l'expressió oral. — Aprofundir en les bases de cara a l'aprenentatge de la lectoescriptura.

El seminari fou eminentment pràctic i es proposà com a fita o objectiu a aconseguir, que a final de curs els nens de P-4 havien d'ésser capaços de construir una frase senzilla en català.

A la meitat del segon trimestre es veié, en una de les valoracions o control, que els nens entenien molt bé el que se'ls deia però que eren incapaços de dir una frase ells sols. A partir d'aquí es va canviar una mica la metodologia i se'ls va estimular més a què parlessin a partir dels treballs de làmines, contes il·lustrats...

A final de curs, quant al català, els resultats obtinguts foren: a l'escola La Sardana vuit nens que parlaven en català, onze que fan frases en català amb alguna paraula castellana de tant en tant, cinc que fan les frases en castellà però amb paraules catalanes, i tres que l'entenen però no el parlen; a l'escola L'Empordà, sis que parlen en català, tres que fan frases en català amb alguna paraula en castellà, cinc que fan frases en castellà però amb paraules catalanes i deu que l'entenen però no el parlen (val a dir que d'aquests deu, durant el primer trimestre d'aquest curs, vuit ja han fet el pas).

Quant als altres aprenentatges propis de l'edat, no s'ha observat cap mena de retard, ans al contrari, en relació amb els altres grups de P-4 d'aquests cursos escolar i anteriors dintre de Ciutat Badia.

Durant l'últim procés matriculador dut a terme s'observà per a aquest curs escolar 1983-1984 una forta demanda per a pre-escolar de quatre anys en català, fins el punt que en cinc de les vuit escoles de Ciutat Badia s'ha iniciat un procés similar al que s'ha explicat fins ara.

Els alumnes que iniciaren l'aprenentatge en català el curs passat, aquest any segueixen l'experiència a pre-escolar de cinc anys.

C.F.R.

Inspector d'E.G.B.

- * La *Iaia Maria* és un titella que bàsicament feia tres funcions:
- Solucionava qüestions concretes i conflictives quan un nen no entenia la mestra.
  - Habitua els nens a la conversa col·lectiva durant un temps a la setmana.
  - Explicava contes d'imaginació.

Per preparar qualsevol festa, cal conèixer la tradició i pensar activitats i recursos nous cada vegada, d'acord amb l'edat dels nens i nenes.

La Festa de Sant Joan té tres elements principals: el foc, l'aigua i els vegetals.

Al voltant d'ells hi ha un munt de recursos: culinaris, plàstics, musicals, sortides de jocs i gresca, temes de conversa... que cal viure a l'escola.

LA PORTA DE L'ESTIU

LAURA PÉREZ

A l'hora de preparar qualsevol festa, és necessari de conèixer-ne una mica les tradicions, les maneres que tenen els pobles de celebrar-la i els elements que en són típics i exclusius.

Un cop conegut el caire específic que té, és ben segur que caldrà pensar les activitats, els recursos i les possibilitats noves perquè la festa no sigui un seguit d'actes repetitius cada any, sinó que, cada vegada més, estigui lligada a la realitat de casa, de l'escola, del barri, o del poble.

L'escola ha de viure aquest ambient festiu. A l'hora de parlar de l'escolabressol (0-3 anys), la vivència ha d'entrar molt pels ulls amb poques coses i molt concretes, i potser s'ha de centrar només en alguns elements (el foc, l'aigua...). Amb els més grans, la festa pot ser més preparada per ells.

Així, doncs, recullo aquí quatre idees sobre la festa de Sant Joan, perquè ens ajudin a situar-nos i a entendre el seu esperit i les diferents possibilitats —entre moltes— que tenim per viure-la.

Ha arribat el Senyor Estiu

Sant Joan, dia roig i viu, on la música de les piules i els petardos és conduïda per aquest follet, bomber maliciós, que barreja els balls i el xampany, la coca i els fanalets, en un esclatant castell de focs, de sensacions i de sentiments.

Sant Joan és, com Nadal, una de les dues nits de misteri i fogueres que ens prepara el calendari: el solstici d'hivern i el d'estiu. Sant Joan és el dia més llarg de l'any; s'hi condensen antics cultes al sol, ritus de purificació de tot allò que és vell, auguris de l'abundor de les collites i de la fecunditat de la terra. El foc, l'aigua, i els vegetals en són els elements principals.

El foc de Sant Joan és el principal. Representa el culte a l'estiu que acaba d'arribar i a la collita que es prepara. La foguera té un to màgic i és el signe de l'intent d'allargar el dia. Hom creia que les cendres i les flames tenien virtuts purificadores.

A les aigües se'ls atribueixen virtuts curatives, particularment pel que fa a les malalties de la pell. En aquest dia és costum el fet d'anar-se a banyar.

Les herbes que es cullen per Sant Joan fan ombra a qualsevol planta medicinal collida en qualsevol altra època de l'any. Es creu que guareixen qualsevol mal.

Sant Joan, un moment important

La festa de Sant Joan arriba just quan s'acaba el curs. Això podria suposar un oblit d'aquesta diada, però no cal dir que és una festa força trascendent per als nens i nenes. Per una banda, el canvi de curs i de classe —o potser d'escola— on han viscut i treballat durant tot l'any, el fet de separar-se dels amics... Per una altra, l'alegria de pensar en les vacances, on els infants, amb la gent de casa, marxaran a la muntanya o a la platja i podran viure la nit de Sant Joan o la Festa Major del poble o del barri, o bé d'altres tradicions, tan abundants en aquesta època. I tot això mereix una bona festa.

L'escola s'ha de fer ressò d'aquests esdeveniments i ha de preparar la festa de l'estiu al final de curs per tal de copsar-ne el sentit i per acomiadar el temps que hem viscut plegats. Hauria de recollir tot allò que hem fet durant el curs. Si hem construït algun cap-gros, drac o cuca. Si hem après danses o balls. Si hem construït instruments, si... tot ens podrà servir.

A l'escola, tots la ballarem

El primer que caldrà és que la mainada, en la mesura de les seves possibilitats i de la seva edat, faci una petita pluja d'idees per veure com vol celebrar la festa, què recorda d'altres anys, què en saben...

TEMES PER A LA CONVERSA:

- Valorar el curs: explicar allò que més els ha agradat i allò que no els ha agradat.
- Canvi d'estació i solstici d'estiu: observar el calendari.
- Sentit del foc i de les fogueres —flama del Canigó, Festa dels Països Catalans...
- La importància de l'aigua per a la vida, per a tots els éssers vius.
- Les bruixes, els dracs i totes les coses que, de vegades, ens fan por.

Tot seguit recullo una sèrie d'activitats a realitzar. És una mena de calaix de sastre on hi cap tot.

CAP A LA CUINA FALTA GENT:

En aquesta festa es pot treballar el taller de cuina: es poden preparar diverses especialitats de coques: amb fruita confitada, de llardons, de panses...

També es poden preparar sucus fets amb fruita del temps o «begudes màgiques» fetes amb grosella o menta portades de lluny per bruixes i dimonis.

Calaix de sastre

Refransys:

- Sant Joan ha arribat, la primavera ha passat.
- Per a bé o per a mal, no et treguis roba fins per Sant Joan.
- Qui de la muntanya es vol enamorar, per Sant Joan hi ha d'anar.
- Qui per Sant Joan no ha segat, té el pa amenaçat.
- Llaure per Sant Joan si vols menjar bon pa.
- Qui remena la pomera la matinada de Sant Joan, treu el pugó per tot l'any.
- Sant Joan plovent fa el vi dolent.
- Si no escalfa el Joanet, ja escalfarà el Peret.
- Esquila el gos per Sant Joan, si vols que passi un bon any.

Endevinalles:

- *Aigua*: Què és allò que corre sense tenir cames?
- *Claror*: Quina és la cosa que per tot es posa i mai fa nosa?
- *Pedra foguera*: Batllori que treu foc/ per encendre el cigarrot, Batllori que treu fum/per encendre el llum.
- *Gegants*: Conec dos grans personatges/molt amics dels capellans, que viuen en matrimoni/ i sé que no són casats.
- *Síndria*: Una cosa verda, verda/que dins el verd és vermell, dins el vermell és negre/í dins el negre és blanc.
- *Sol*: Què és allò que tothom ho pren i ningú no s'ho emporta? Un pa bullent, lluent, que alegra tota la gent.

Contes per a la mainada:

- *L'aprenent de bruixot. El sastre i les bruixes*. Joan AMADES: Folklore de Catalunya. Rondallística. Barcelona. Ed. Selecta (Biblioteca Perenne).
- *En Joanet de la cabellera d'or. En Joanet del sol al front*. Joan AMADES. 40 rondalles. Romdallística. Barcelona. Editorial Selecta. (Biblioteca Perenne).
- *La foguera de Sant Joan*. Núria TUBAU: Cavall Fort, núm. 125.
- *Volem sobre el foc*. Joaquim CARBÓ: Cavall Fort, núm. 378.

Poesies:

Foc de Sant Joan, Popular catalana, recollida per Joan AMADES. *La nit de Sant Joan*. Tomàs GARCÉS. Podeu trobar-les a «Recull de poemes per a petits i grans». M. Antònia PUJOL i Tina ROIG. Barcelona. Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, 1978, pàg. 101.

Bibliografia:

- SOLER AMIGÓ J., BAYÉS P. *Festes tradicionals de Catalunya*. Barcelona. Martín Casanovas. Col. Llavor, 1978; (pàg. 51).
- AMADES Joan: *Costumari Català*. Vol. IV. *L'estiu*. Barcelona. Salvat Editors, S.A., 1982.
- CAPMANY, Aureli: *Calendari de Llegendes, costums i festes tradicionals catalanes*. «Juny, juliol, agost». Barcelona. Ed. Laia, 1978.
- ARTÍS GENER, Avel·lí; MOYA, Bienve.: *Festes populars a Catalunya*. Barcelona. H.M.B., 1980.
- PRAT, Joan i CONTRERAS, Jesús: *Les Festes Populars «Conèixer Catalunya»*. Barcelona. Ed. Dopesa, 1979.

FEM QUE L'AMBIENT ACOMPANYI:

- Podrem construir —si no el tenim ja fet— algun element festiu: drac, cuca o animal fantàstic, gegants, nans o àligues...
- Caldrà preparar l'envelat per al ball, retallar garlandes i banderoles amb paper o amb bosses de colors, recuperant al màxim els elements de l'entorn escolar o del barri o del poble sobre la festa tradicional.
- Podem fer-nos alguna disfressa de bruixes o dimonis per ballar al voltant del foc.
- D'antic, els ventalls podien utilitzar-se a partir de Sant Joan, així que potser cadascú se'n podria fer un per fer-se passar la calor.

QUE NO HI FALTI LA MÚSICA:

- Es pot aprendre alguna cançó, una poesia o una dita referent a la diada i, en els dos darrers casos, se'ls pot posar música. (Al final us facilito bibliografia per consultar.)
- Amb algun grup de nens podem preparar una banda de músics per amenitzar, posar la música i tocar les cançons i dites.
- Es poden fer els instruments amb caixes, llaunes, fustes, xapes...
- Aprendre algun ball d'envelat (el del fanalet, el canvi de parella, el de l'escombra). Danses al voltant del foc. Les típiques són: *la Bolanguera*, *el ball de la xicalla*...

ANEM MÉS ENLLÀ DE L'ESCOLA:

Aprofitarem per anar a la muntanya a buscar herbes. Podem anar a la platja o una piscina per donar-nos el primer bany. Podem buscar alguna piscina de plàstic, inflable, o una mànega, i banyar-nos cada dia a l'escola.

PER AL MOMENT DEL FOC I LA GRESCA:

- Buscarem tots els mobles vells, cadires trencades, papers o trastos ja inservibles. Farem neteja de la classe per poder llençar al foc allò que ja no serveix.
- Per grups, podem aprendre els diferents mètodes per fer foc amb pedres, fustes...
- Per al dia que celebrem la festa no poden faltar els coets, les bengales, les bombetes i sortidors amb sorpresa.
- Una tarda podem muntar una fira de jocs de cucanya i de festa major. Els nens i les nenes més grans poden encarregar-se de preparar diferents paradetes —«tragabales», jocs de sorpresa...—, on tots poden anar jugant.

No cal que tot es faci en un dia ni que es facin totes aquestes bogeries, sinó que cadascú agafi allò que pugui servir i ser aprofitat pels seus nens i que acomiadem la senyoreta Primavera i rebem el senyor Estiu com l'una i l'altre es mereixen.

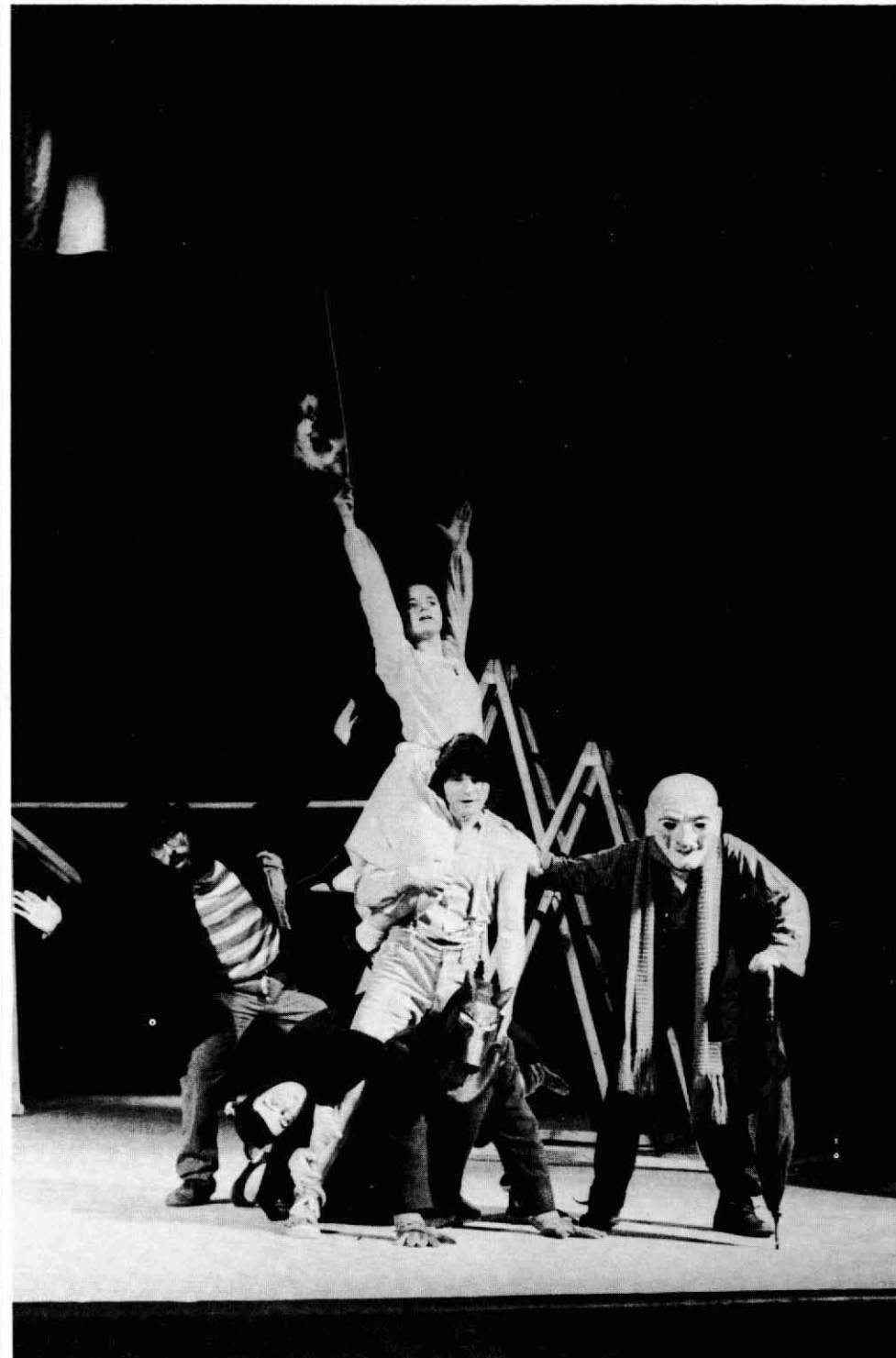
EN PERE I EL LLOP

Una experiència d'espectacle infantil, feta per músics i ballarins.

AGUSTÍ ROS I VILANOVA

Una de les aventures més interessants que s'estan duent a terme dins del món de l'espectacle, és aquella que ens va acostant a la idea d'espectacle integral. Aquella que sintetitza dins de la seva estructura una certa quantitat de llenguatges diferenciats al servei d'una idea dramàtica global. Aquests llenguatges diferenciats, si juguen conjuntament, creen un nou llenguatge que es renova i varia segons l'espectacle. No són els continguts que creen el llenguatge; es creen nous llenguatges per arribar a nous continguts. El que ens interessa és treballar en el «com» més que en el «què». El que ens fascina no és pas l'anècdota, és més aviat com se'ns explica.

El principal motiu que ens empeny a endinsar-nos en el tema d'en «Pere i el Llop» és precisament aquest. Ballarins i músics intentem una experiència d'espectacle. Les premisses d'entrada ens són donades: una música descriptiva que ve de la primera meitat del segle XX i una anècdota senzilla a l'alçada de qualsevol comprensió infantil. El treball, doncs, se'ns presenta de la manera següent: explicar el conte d'en «Pere i el Llop» a partir dels llenguatges musical i de dansa, intentant confeccionar un espectacle integral que permeti al públic infantil de recrear-s'hi, donant absoluta llibertat de lectura i d'imaginació. El que realment sedueix petits i grans, no és tan sols el que es veu a dalt de l'escenari, sinó la provocació constant de la imaginació i el posterior moviment d'imatges i de continguts que es mouen a l'interior de cada espectador, un cop ha passat la festa de l'espectacle.

22-fàn

FONTSERE - COMA, S.A.

*joquines
educatives*

Balmes, 18 - Tel. 859 00 90 - TORELLÓ

Plantejades les coses així, comencem a confeccionar el tramat de l'espectacle en diferents camps; el de l'Espai escènic i coreogràfic, el Musical, i el de la Interpretació.

L'espectacle es construeix com una partitura de música en la qual cada instrument té el seu pentagrama. La sobreposició dels instruments, colors, personatges, moviments, etc., és la idea bàsica del nostre «Pere i el Llop».

Una de les feines ja està feta. La música composta per S. Prokoffiev, és el nostre guió, al qual ens hem de cenyir. El que requereix més la nostra atenció és l'enfocament espacial. Plantegem l'escenografia de tal manera que serveixi de suport als moviments dels ballarins, acostant-nos a una plàstica senzilla i suggerent. Els elements escenogràfics que exigeix la nostra història són un arbre, una casa, i un estanc. Amb un cossi de la bugada fem l'estanc per a l'ànec. Però, com fer una casa i un arbre que puguin explicar les diferents accions que passen en el conte? És l'escala, element de la vida quotidiana per a tots els usos, que juntament amb d'altres escales, com en un joc de construcció, ens dóna la solució. Construïm l'arbre i la casa. D'aquesta manera aconseguim dues finalitats: fer una escenografia de dimensions humanes, i jugar a fer la transformació de l'element quotidià en instrument dramàtic capaç de significar el que el ballarí vulgui, a partir del seu propi joc escènic. A més a més, l'escala ens permet pujar-hi i actuar des de les altures.

En segon lloc, comencem a plantejar també l'espai coreogràfic en relació amb l'escenografia. En una composició de moviment, és difícil de poder veure les línies mestres que regeixen els moviments dels ballarins. Però es poden intuir si ens hi fixem bé. En el nostre espectacle les línies generals formen un triangle. Els vèrtexs del triangle es recolzarien en la punta de la teulada de la casa, en la punta de l'arbre i en el cossi de la bugada. Cada un d'aquests punts defineix una profunditat i una alçada. (Vegeu fig. 1.) Els ballarins es mouen per dins del triangle. Aquesta disposició ens permet un dibuix volumètric de la coreografia. També busquem un lloc en l'espai per als músics. Els emplacem en una mitja lluna al voltant del cossi.

Des del punt de vista temporal, el nostre espectacle no pot fer-se gaire diferent de la proposta musical feta pel compositor. Llegint diverses vegades la partitura, arribem a la conclusió que si adaptem la música, escrita per a orquestra simfònica, a un grup reduït d'instruments (un per cada personatge) podem aconseguir igualment el nostre propòsit. Cada instrument té el seu personatge. Si llegim més a fons ens adonem que tots els temes de tots els personatges estan compostos sobre compàs de tres per quatre, sobre estructures de números parells, llevat dels temes que fan referència a l'ànec, que van sobre compàs de tres per quatre. Aquest punt li dóna un aspecte únic enfront de tots els altres, com si el compositor hagués volgut remarcar el seu caràcter de víctima propiciatòria. Una altra de les coses que ens crida l'atenció és el caràcter de seqüència cinematogràfica de l'estructura musical. Aquest fet ens condiciona totalment a l'hora del muntat-

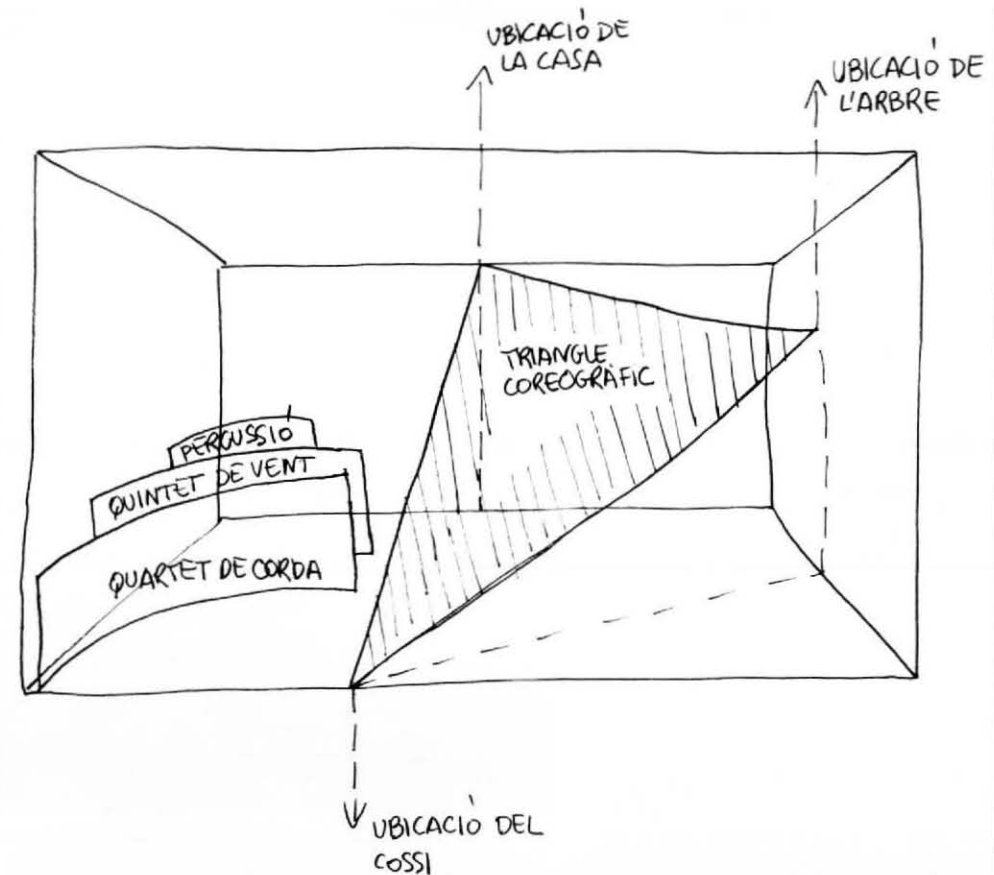
ge. (S. Prokoffiev fou el músic de moltes de les pel·lícules de S.M. Eisenstein.)

Per dissenyar i vestir els personatges, és molt important fer ressaltar el caràcter de cada un d'ells, per tal que sigui visible al llarg de tot l'espectacle. Ja sigui amb caputxes, guants, màscares, maillots, sabates, jerseis, abrics, orelles postisses, bigotis, caps grossos, etc.; tot és vàlid per reforçar l'aspecte característic del personatge. Per al públic a qui va dirigit aquest espectacle, els infants (de la primera etapa), cal lligar la seva atenció a partir del caràcter.

Aquesta experiència ha donat ja els fruits: resultà molt més interessant del que ens pensàvem. Tot el que havíem plantejat va funcionar més enllà de les nostres previsions. Els nens van captar ràpidament la nostra proposta. El que havíem muntat havia estat finalment un àudio-visual de dimensions espacials. Allò que els nens veien mitjançant la dansa, ho completaven amb la descripció de la música. Tots els llenguatges havien entrat en funcionament.

Ajuntant dos llenguatges n'havíem creat un de nou. No sabem com se'n diu. No té nom. Però, sí sabem que vam explicar l'anècdota del conte i que vam poder fer-nos entendre més enllà del discurs normal. La màgia de l'espectacle és aquesta. Hi ha música, llum, dansa, cançó, etc...; però no és ni una cosa ni l'altra: és un llenguatge nou que es crea. I a partir d'aquest, neix l'espectacle amb la seva nova estructura que funciona a través del temps i de l'espai, i que parla per ella mateixa. La suma de tot ens explica nous continguts suggerits per la unió de les peces d'aquest gran puzzle, que és l'espectacle.

A.R.V.

La Renovació Pedagògica a Pre-escolar

Amb llibres atractius, dinàmics, renovadors i rigorosament pedagògics.

La sèrie *Sol*, que abraça els nivells de jardí d'infància i pàrvuls, I i II de pre-escolar, ha estat concebuda com un mètode globalitzat, amb uns centres d'interès oberts, però sistematitzats, que permeten realitzar una programació adequada a cada nivell.

Sol 1, per al jardí d'infància, conté sis centres d'interès en un sol volum, de format una mica més gran que el dels altres nivells, tenint en compte la necessitat grafomotora de l'alumne d'aquest nivell. En el mateix volum s'inclou el material complementari corresponent.

Sol 2, per al nivell I de pàrvuls (4-5 anys). Conté nou centres d'interès repartits en dos volums, cada un amb el material complementari corresponent.

Sol 3, per al nivell II de pàrvuls (5-6 anys). Conté dotze centres d'interès, distribuïts en tres volums.

Iniciis conté els exercicis indispensables per a l'aprenentatge de l'escriptura a partir de les possibilitats grafomotores del nen. *Cent paraules* és el llibre d'iniciació a l'aprenentatge de la lectura, i ha estat concebut d'acord amb les possibilitats reals de l'alumne.

Editorial
BARCANOVA

La Renovació Pedagògica en marxa.

Plaça Lesseps, 33 Tel. (93) 217 20 54 Barcelona-23

visca la pepa!

TEMPS ERA TEMPS...

TRES MESOS A LA FLORESTA

ELADI HOMS I ZIMMER

Hem passat Festes. Records d'altres temps; de persones i esdeveniments que hem viscut i potser estan embolcallats en una tènue boirina. Hom pensa en altres èpoques, en el retorn a les coses senzilles, il·lusionades i infantívols. Quan la natura austera i freda, de tons grisos, aparentment adormida, s'il·lumina de rialles i de noves visions, als primers raigs de sol que es filtren, talment com si aclarís vivències dels nostres anys d'infant, adormits en el passat.

L'amor a les coses vives, a les plantes, als animals, a les aigües i als celatges, amb totes les seves varietats de colors i formes, que he anat enriquint al llarg de la vida, en tinc un record primerenc, a la meva infància encuriosida dels set anys.

Acabàvem la dècada dels anys trenta. Els meus pares, N'Eladi Homs i N'Elvira Zimmer, amb els seus dos fills, de set i cinc anys i l'espera il·lusionada d'un nou plançó, junt amb altres nois i noies, fills de famílies amigues, un xic majors d'edat, decidiren passar un estiu al bosc.

¿Us imagineu el que representava d'aventura i decisió, plantejar en aquells temps, tota una experiència de convivència educativa d'un grup de nois i noies junt amb una parella d'adults, que fossin capaços no tan sols de resoldre els problemes vitals que es presentessin, sinó de suggerir tota mena de tasques a realitzar, que omplissin alegrement les hores de treball dels menuts?

Per a ells —els pares—, també tingué l'experiència ja des de l'inici, una apassionada dedicació. Hagueren d'adquirir una tenda de lona de tres pals i cercar un expert campista perquè els ensenyés el muntatge i les tècniques. El terreny adequat, no massa lluny de llocs habitats, amb aigua a prop; pensar en les altres instal·lacions: la cuina, les deixalles, la comuna, etc.

Disposàvem de catres de lona amb un suport de fusta amb forma de «X» per dormir i dintre la tenda habilitàrem dos espais: un per a la mare, una noia i el fill petit i l'altre per als homes, el pare, dos alumnes i jo. Entremig hi havia el lloc d'estada comú, amb una taula gran i els estris de cuina i queviures, amb un fogó de petroli a pressió per als dies de vent o pluja o per a qualsevol emergència; la farmaciola i el material didàctic: paper de dibuix, colors pastel, els carbons, carpetes, capsos i capsetes, tubs de vidre i estris d'observació de la natura, així com els llibres.

Tot això i encara molt més: roba, cassoles i paelles i el material de treball; cànecs, xerracs i pales, tot acondiciat en unes cistelles de vímet, es facturà als F.F.C.C. de

Terrassa fins a la Floresta. Allí en un carro d'una masia propera fou traslladat l'embalum al lloc escollit. Us imagineu quin trull? Paquets i criatures, amb il·lusió i el regust de gran aventura, iniciàrem l'operació, un dia de començament d'estiu del 1930.

La instal·lació del grup resultà acollidora, us ho asseguro! S'hi veia el toc perfeccionista del pare i la delicadesa femenina de la mare. Tot el recinte estava assenyalat amb pedres, marcant els camins que es dirigien als diversos centres d'interès, respectant la pinassa dels contorns i les plantes que no fossin excessivament punxadisses, com els esbarzers i les argelagues. Les ginesteres, els romanís, l'estopa i les flors silvestres embel·lien el bosc.

A la cuina hi construïrem un forn per poder-hi coure pa, però d'ell tan sols en va sortir alguna coca i els infants el van utilitzar per endurir figures de fang. En un clot, recobert de molsa i amb una tapa accionada per contrapès, hi posàvem les deixalles en bosses de paper, que traslladàvem després a una trinxera on quedaven colgades de terra.

A l'emplaçament de la «vaca» amb l'aigua potable que transportàvem de la font per beure i cuinar, i el lloc de rentar els atuells o per picar la roba sobre una fusta, no hi havia ni fang ni xipolleig, car les aigües brutes corrien per un regueró fins a perdre's en uns camps propers.

Cada un tenia el seu lloc, fet amb pedres i fang i un bon tou de fulles a sobre per seure-hi, entorn d'una taula, que tant servia per menjar, com per al treball didàctic.

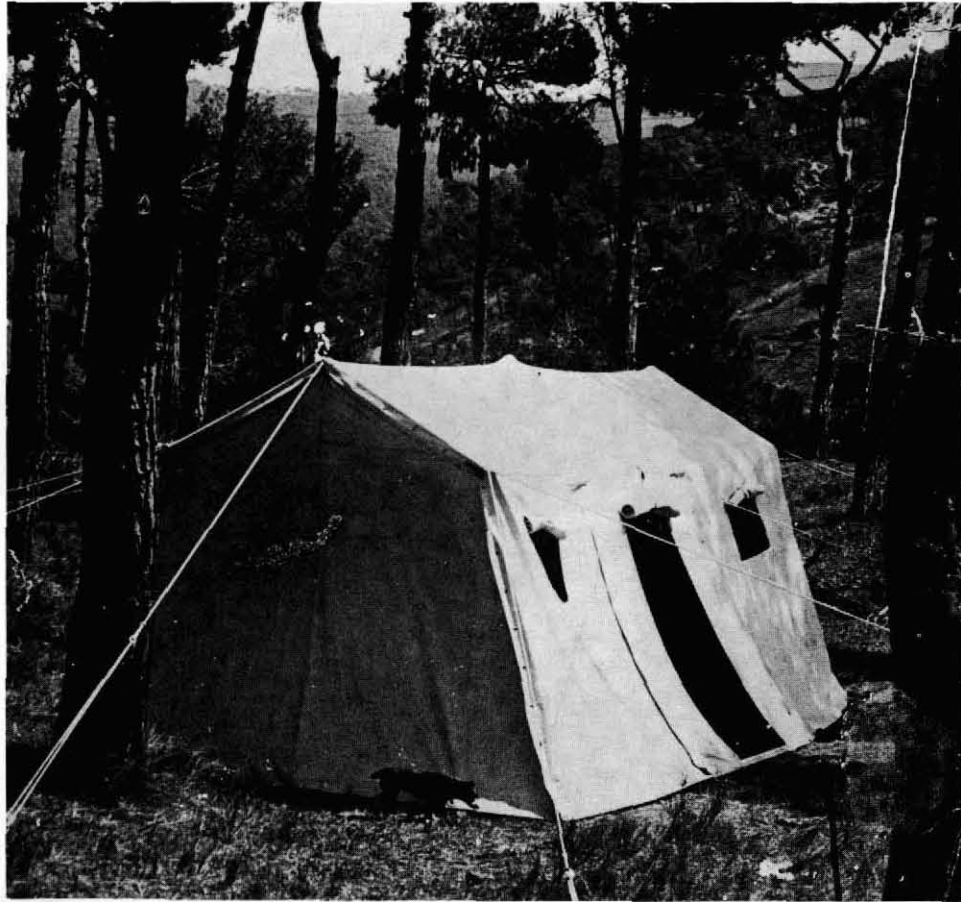
Hi havia un lloc per al repòs, amb uns jaços de pinassa, per a fer-hi la migdiada, en silenci, escoltant la remor del bosc, el brunzir de les cigales en ple sol o els cants refilants dels ocells que ens acompanyaven sempre. De tant en tant, el crit esplendorós d'algun pollastre de la veïna masia, que senyorejaven el seu galliner. Ben a prop, col·locàrem un gronxador penjat entre dos pins i una corda nuada per a fer-hi exercicis d'ascensió a les hores d'esbarjo.

Tot això s'anà fent en el transcurs de les primeres setmanes, però, a més, calia tenir sempre les instal·lacions a punt i, per tant, hi havia contínues reparacions; introduïem modificacions o ens n'inventàvem de noves, permetent una activitat creativa constant que ens donava l'íntima satisfacció realitzadora del treball ben fet o, si més no, l'exigència de ser útils, aprenent a manejar eines de treball de diversos oficis: de la construcció, amb la gaveta i la paleta per pastar el fang, utilitzar nivells d'aigua, fets per nosaltres amb tubs de vidre d'especifics farmacèutics o les plomades, però també eines del camp com cànecs i pales. La destrala sols la manejava el pare.

Construïrem un rellotge de sol, pla, a terra, que ens marcava les hores si bé utilitzàvem els costums de pagès: llevar-se amb el sol i cercar el repòs a la posta o poc més, utilitzant el «petromax» (1) tant sols els dies que allargàvem la jornada per fer activitats de nit.

La vida transcorregué normal i feliç. Distribuïrem els serveis: aigua, llenya, provisions, acompanyar la mare a comprar.

El treball d'observació i estudi de la natura era apassionant. El coneixement de les nostres plantes més usuals: el pi, tant el blanc com el pinyer, que el pare ens ensenyà detingudament seguint tot el seu procés i desenvolupament. Sempre més ho he recordat. Ens enfilàvem als pins per recollir les pinyes; les posàvem vora el foc o a ple sol, perquè s'obrissin i en treïem els pinyons. Esporgàvem les branques seques i baixes, per netejar el bosc i afavorir el creixement de l'arbre.

Bona part de les observacions les enriquíem dibuixant-les al natural i així cada una de les nostres carpetes s'anà omplint de dibuixos acolorits, de fulles de tota mena, de siluetes d'arbres, de flors, de cargols i d'insectes que descobríem.

Fèiem estones de lectura i de llenguatge i omplíem quaderns d'escriptura, per millorar la caligrafia. Amb la mare vam aprendre les beceroles d'altres llengües, com el francès i l'alemany, i ens ensenyava alguna cançó infantil.

De les corredisses pel bosc, encara en servo el record i fou en aquells dies que tot jugant als indis, fumàrem unes pipes, un xic d'amagat; vam cremar fulles seques de patatera en una pipa feta amb el cor d'una pinya i una palla de rostoll de blat. Alguna nit, després de sopar, contemplàvem els estels, situàvem la «Polar» en la seva constel·lació i aleshores se'ns desbordava la fantasia, la inquietud per tot el que ens era desconegut i pel descobriment de la immensitat. Els ¿per què? ¿com? i ¿on? es succeïen un darrera l'altre i els pares havien d'anar omplint les nostres preguntes. Potser aquell dia em costava més d'adormir-me.

Malgrat tot, també visquèrem els nostres moments dramàtics. Recordo una nit, cap a finals d'estiu, que tot d'una sentírem un sorollós renou d'impacte sobre la lona de la tenda, que ens despertà violentament a tots. Semblava que el món ens caigués al damunt. No sabíem ben bé què passava. La pluja i el vent eren fortíssims, però els impactes eren tan constants i es produïen amb tant de renou que fins i tot algú aventurà que eren pinyes que el vent feia caure. Per sortir de dubtes, la mare va treure tot el braç per sota la portella de la finestra prop del seu jaç i l'hagué de retirar dolorosament: el que queia era una duríssima pedregada amb pedres glaçades de gran tamany, que li feren una ferida a la mà. Aquella nit tinguérem por; la tempesta fou forta. Els cumulonimbus i una capa de baixes temperatures en foren la causa.

L'experiència pedagògica i de convivència, en el meu record d'infant va reeixir; potser els pares, sempre més exigents, en tingueren una altra visió. No ho sé! Però els nois i noies que la visquèrem, quan al llarg de la vida ens hem retrobat alguna vegada, sempre ho hem recordat amb agrat.

El pare ja havia viscut experiències semblants durant els anys que visqué al EE.UU. estudiant a la Universitat de Xicago, perquè aprofitava les vacances d'estiu per recórrer les Rocoses en cursos d'exploració de Ciències Naturals. Sempre en servà un bon i profitós record.

Per a la mare, probablement fou una experiència dura, ja que, a part de l'estat, era una dona cultivada, una de les primeres bibliotecàries de la Biblioteca de Catalunya en els seus inicis i no havia tingut ocasió de realitzar activitats semblants, però la seva permanent disponibilitat i l'alegria del seu caràcter van fer que sempre en tingués un record agradable.

El que us he contat, potser avui no té massa importància, però penso que, malgrat les diferències de l'entorn i els mitjans tan diferents en què viu la nostra societat, els qui tenen una permanent inquietud educativa i pedagògica, els pot ésser interessant, no sols per conèixer experiències dels qui ens precediren i dels qui potser encara avui utilitzem el seu mestratge, sinó que podríem trobar-hi tota una sèrie de valors ecològics, morals i ètics dels quals el nostre món no n'és balder.

E.H.Z.

(1) Llum de petroli d'ús domèstic que funcionava injectant aire a pressió.

NOVETATS PARVULARI

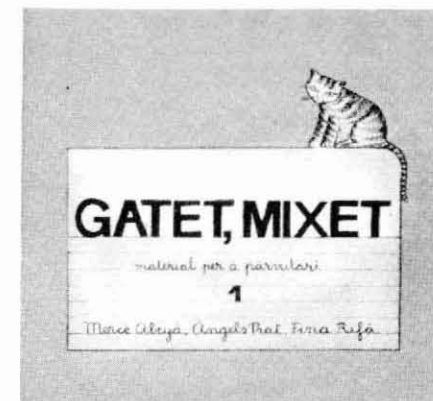
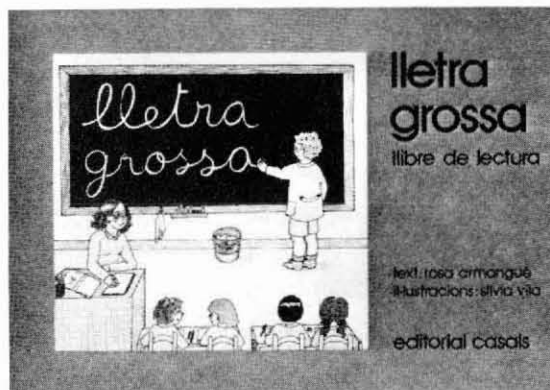
Bon dia, escola

Collecció «Pensament i llenguatge». Collecció d'imatges i textos per a jugar i aprendre. A partir de 3 anys. Ensenyament globalitzat. Edició en català i castellà. La collecció consta de tres carpetes amb sis llibres cada una, fulls de cartolina amb imatges troquelades i una guia per al mestre. *Textos:* Maria Martínez. *Il·lustracions:* Carme Solé.

Lletra grossa

Primeres lletres treballades a poc a poc i amb ordre de dificultats és el que ve a substituir la tradicional «cartilla». Aquest material pot ser utilitzat a partir de primera etapa de Parvulari fins a primer d'EGB, segons nivells. Edicions en català i castellà.

Text: Rosa Armangué. *Il·lustracions:* Sílvia Vila.

Gatet, mixet

Material per treballar d'una manera progressiva la comprensió i l'expressió oral a parvulari.

Cada bloc consta de sis contes, material per al nen i guia per al mestre. *Autors:* Mercè Abeyà, Àngels Prat, Fina Rifà.

MATERNAL-PARVULARI-E.G.B.-B.U.P.

Editorial Casals S.A.

Casp, 79. Barcelona-13. Tels. 245 72 03 - 04

MEMBRES INFERIORS DEL NEN: Alteracions i correccions ortopèdiques

NORBERT VENTURA

Quan el creixement dels nens és harmònic i equilibrat, aconsegueix un modelatge del cos que els permet arribar a una edat avançada en les millors condicions físiques possibles. Si bé el nostre organisme envelleix amb els anys, i les articulacions també, convé saber que l'artrosi (és a dir, la degeneració del cartílag articular) està condicionada, sobretot a nivell dels membres inferiors, per l'equilibri en el repartiment del pes del cos. Si en l'eix de qualsevol articulació hi ha una desviació superior a la normal es trencarà aquest equilibri de «repartiment de càrrega» i es produirà el seu desgast prematurament. Una bona alineació de les articulacions, sobretot a nivell del membre inferior, té per tant molta importància.

Entre les possibles alteracions ortopèdiques del membre inferior hi podem distingir:

— *Les de tipus congènit.* Són aquelles que ja hi ha al moment del naixement. P. ex: un peu garrell, o una anca luxada.

— *Les de tipus postural:* són aquelles que van apareixent al llarg del període de creixement.

En aquest article només comentarem aquestes segones, de tipus postural: unes poden afectar el peu, altres el genoll i altres l'anca.

A nivell del peu hi ha dues deformitats bastant corrents: el peu pla i el peu cavus.

El *peu pla* consisteix en la disminució, o fins i tot desaparició, de l'arc longitudinal del peu en moment de càrrega. La paraula *valgus* significa que

Exercici per corregir els peus plans. Caminar sobre la part externa del peu.

Posició perjudicial per al desenvolupament dels malucs. Afavoreix l'anteversió.

Peu cavus

Peus plans valgus marcats

el taló es desvia cap enfora respecte a la línia que segueix el tendó d'Aquilles. Generalment el peu pla acostuma a ser també valgus.

El nen, durant els dos primers anys de vida, té normalment el peu pla, degut en part a l'excés de greix a la planta i en part a la manca de desenvolupament de la musculatura plantar, que millorarà en incrementar-se l'activitat física del nen. És cap al tercer any quan un peu pot definir-se com a normal o pla.

Els símptomes del peu pla poden variar molt, des d'una total manca de símptomes fins a la presència de dolor i cansament (sobretot després de la pràctica d'activitats esportives), o també una manca d'agilitat.

El tractament consisteix en l'ús d'una plantilla tova que mantingui la volta corregida (generalment les plantilles dures, de metall o de plàstic, només estan indicades en edats avançades o en nens molt obesos).

El tractament amb plantilles s'haurà de completar amb exercicis encaminats a reforçar la musculatura del peu (caminar uns minuts de puntetes, de talons i sobre la vora externa del peu), així com amb la pràctica d'activitats esportives, per exemple, natació o atletisme. En arribar a la pubertat i disminuir la laxitud dels lligaments, la gran majoria de peus plans correctament tractats s'hauran corregit. Només cap als dotze o catorze anys, i en aquells casos marcats amb dolors i cansament persistents, es plantejarà el tractament quirúrgic. Al nostre Servei aproximadament operem el 0,2 % dels pacients que acudeixen amb diagnòstic de peu pla-valgus, i mai ens plantegem d'operar abans de la pubertat.

Respecte al calçat convé destacar que el peu pla és una deformitat que no afecta el turmell i, per tant, no és necessari que el calçat hi arribi. S'aconseja l'ús d'una sabata amb contrafort rígid en el qual s'adapti bé la plantilla, però no està indicada la bota ortopèdica, sobretot si és rígida i pesada. Durant l'estiu s'ha de deixar els nens en completa llibertat, i s'ha de permetre que duguin qualsevol tipus de sandàlia o sabatilla i, fins i tot si van a la platja i caminen per la sorra, no cal l'ús de plantilles durant l'època de vacances. El peu descalç a la sorra, que li serveix de motllo, en caminar-hi guanya flexibilitat i tonifica la musculatura.

El *peu excavat o cavus* és la segona deformitat en importància a nivell del peu. Consisteix en l'excés de pont, és a dir, un arc longitudinal excessivament marcat. Hi ha dues classes de peu *cavus*, el familiar (que no té una causa orgànica) i el secundari a alteracions neurològiques, que és progressiu en molts casos.

El tractament del peu *cavus* familiar, que és el més corrent i al que s'hi presta poca atenció per part dels pares, es limitarà a una plantilla tova en els casos que hi hagi dolor o cansament, o bé callositats.

A nivell del genoll hi ha tres deformitats que són prou freqüents: el *genu valgum*, el *genu varum* i la *tíbia vara*.

El *genu valgum* és la més corrent i consisteix en la desviació de l'eix del

genoll cap enfora: el nen ajunta els genolls i separa els turmells. Quan la separació entre turmells, amb els genolls units i estant el nen de panxa amunt (decúbit supí), sigui superior als 6 cm, es considera patològic.

Els símptomes clàssics d'aquesta deformitat són les caigudes freqüents, la manca d'agilitat i, sobretot, el cansament al final del dia. L'obesitat és un factor agreujant d'aquesta deformitat...

El *genu valgum* s'ha de tractar en principi amb unes falques a la vora interna dels talons, però en casos greus o aquells que la falca no l'ha millorat en un temps prudencial està indicat l'ús nocturn d'un aparell del tipus anomenat «sirena».

El *genu varum* és la deformitat oposada a l'anterior: les cames es separen a nivell dels genolls i s'ajunten als turmells. En el nen al segon any de vida pot ser degut a una manca de vitamina D o raquitisme. En aquells casos en què persisteixi, s'hauran de descartar alteracions del creixement. En alguns casos greus fins i tot s'haurà de plantejar la correcció quirúrgica.

La *tíbia vara* és la tíbia torta o desviada cap endins. Acostuma a aparèixer cap als 8 anys, no és progressiva i té caràcter familiar. Un altre tipus de *tíbia vara*, conegut com a alteració de Blaunt, pot aparèixer cap al tercer any de vida, és progressiu i és degut a una alteració del cartílag intern de creixement de la tíbia.

A nivell de les anques podem trobar la deformitat coneguda com a *anteroversió*. Es nota per una marxa estranya i poc àgil, en la qual els genolls i els peus, girats cap endins, es miren entre si. És més corrent en les nenes i sembla que l'afavoreix aquella posició que adopten en seure's molts nens petits, sobretot de 2 a 3 anys: s'asseuen sobre les cames, col·locant-les en rotació interna. Aquesta posició els anglosaxons ja l'anomenen «posició de T.V.», ja que és la que adopten habitualment molts nens per a veure la televisió.

El tractament serà exclusivament postural, evitant aquesta «posició de T.V.» i aconsellant la sedestació amb les cames en rotació externa, com els «indis» o els «boy scouts».

Les alteracions de la marxa en el nen constitueixen un altre capítol important. Intentarem donar tan sols una idea dels problemes més corrents de tipus ortopèdic (els problemes neurològics i musculars formen tot un tema a part que aquí no esmentarem).

Els infants acostumen a donar les primeres passes cap a l'any primer d'una manera insegura i, després d'un aprenentatge, van assolint, cap al segon any de vida, una marxa autònoma amb un patró ja normal. Als nens no se'ls ha de forçar mai a caminar, ja que ho fan quan el seu sistema nerviós té les reaccions d'equilibri necessàries i el seu sistema motor coordina prou les ordres nervioses. Desaconsellem l'ús de *caminadors*, perquè no estimulen la marxa i són totalment passius.

Genu valgum

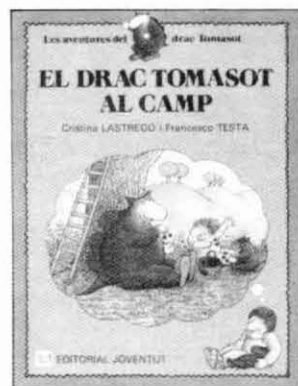

Genu varum

ESCOLA D'ESTIU

Nova Col·lecció

Les aventures del drac Tomasot
per Cristina Lastrego i Francesco Testa

Són aventures senzilles de llegir, divertides per a ser narrades als més petits i plenes d'idees i de jocs.
Format: 15x20 cm, 24 pàgs. Rústica.

El drac Tomasot coneix la Joana
El drac Tomasot al camp
El drac Tomasot es disfressa

**NOVETAT
A LA
COL·LECCIÓ
QUADRADA**

El mag dels estels
per Maurice Carême
Adaptació de M. Rosa Mut
Il·lustracions de Montse Ginesta
Format: 21x23 cm. 32 pàgs. Cartoné.

EJ

Editorial Joventut
Provença, 101 - Barcelona-29
Tels. 239 20 00 / 321 75 50

La gran majoria de nens acostumen a gatejar cap el novè mes, però un percentatge aproximat del 25 % passa directament de la sedestació a la deambulació sense gatejar.

La marxa al començament insegura pot iniciar-se *de puntetes* perquè se sentin més segurs, però aquest patró ha de desaparèixer durant els primers mesos de deambulació; si persistís, podria ser un signe suggeridor d'una alteració motriu.

Un gran nombre de consultes durant el primer any de deambulació del nen el constitueix la preocupació per la marxa en rotació externa dels peus (tipus *Charlot*), més accentuada en un peu que en l'altre. En principi acostuma a tractar-se d'una qüestió postural sense importància i que desapareix espontàniament. N'és la causa la posició bocaterrosa (*decúbit prò*) que adopten els lactants quan dormen. Aquesta posició és recomanada per evitar d'una banda desviacions de la columna vertebral i, d'altra, per evitar aspiracions de vòmits, i emmotlla els membres inferiors en rotació externa, un més que l'altre. La seva correcció espontània es va produint al llarg del primer any de marxa.

La marxa en *rotació interna* preocupa més perquè influeix en què les caigudes siguin freqüents. Acostuma a venir d'una *tíbia vara* o a una anteroversió, deformitats que abans hem descrit.

Finalment, tractarem el tema del **calçat del nen petit**: quan comencen les primeres passes tenen més estabilitat amb una boteta que tingui el contrafort una mica rígid, però hem de remarcar quelcom important: El calçat no pot influir en el desenvolupament motor del nen. El nen caminarà calçat o descalç, amb sabates o amb sabatilles.

Rebutgem clarament les botes ortopèdiques rígides, pesades, que disminuiran la flexibilitat i fins i tot poden atrofiar la musculatura. Aconsellem la sabata amb contrafort normal durant la setmana i... un consell: llibertat els caps de setmana i sobretot per vacances. L'ús de bambes (no sempre, però sí en aquestes èpoques) ajuda a compensar el rebuig que sovint mostren els nens a anar «ben calçats», i potser amb plantilles, la resta de la setmana.

I, per acabar, una consideració: el pediatre és la persona competent a la qual s'ha d'anar en cas de dubte. I serà ell qui remetrà el nen al cirurgià ortopèdica en el cas que ho consideri oportú per al seu posterior tractament.

N.V.
Servei d'Ortopèdia
Hospital de S. Joan de Déu
de Barcelona

VIURE AMB UN ANIMAL DE COMPANYIA

S. ALBANEL

Tenir un animal de companyia no és un fet de poca importància. Primer que tot, fer-se càrrec de la sort d'un animal vol dir assumir determinades responsabilitats; a més, la presència d'un animal a l'habitatge familiar duu diverses conseqüències, unes positives i altres negatives, sobre tot per als infants, i és convenient adonar-se'n de primer antuvi.

Els animals de companyia, generalment gossos i gats, constitueixen una població nombrosa: a França n'hi ha prop de 15 milions, un per cada quatre habitants. Aquestes xifres semblen més aviat simpàtiques, però s'oblida massa sovint que els nostres amics animals poden transmetre malalties infeccioses o ésser l'origen d'al·lèrgies fins i tot greus. Algunes afeccions són transmeses per mitjà d'esgarrapades o mossegades: la ràbia, els tètans, la pasteurel·losi i la limforreticulosi benigna per inoculació (és a dir, la malaltia causada per les ungles del gat) que es manifesta amb una «adenitis» a la regió limfàtica corresponent a la zona esgarrapada.

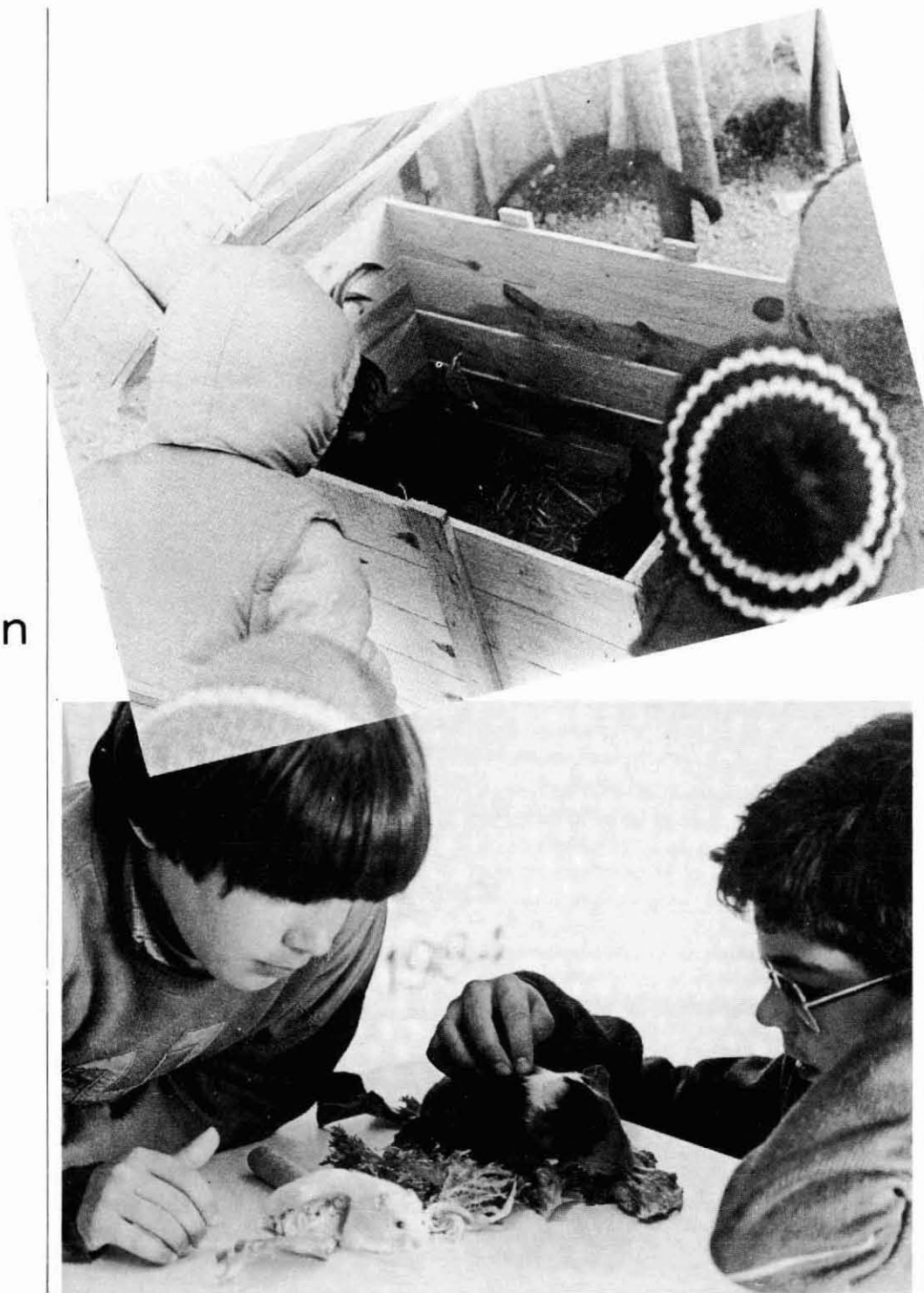
Altres malalties es transmeten a través dels excrements. Es pot tractar de virus, de bacteries comunes com les salmonel·les, de paràsits com els toxoplasmes evacuats pel gat, pels ocells o els gossos, o els toxocara d'aquest últim animal. Recordem, a propòsit d'això, que la toxoplasmosi pot ésser una afecció greu per als infants petits i particularment perillosa per a les gestants, perquè danya els fetus. Per aquest motiu és útil que les nenes tinguin ocasió molt aviat de viure amb un gos a casa, per immunitzar-se contra la malaltia.

Contraindicacions.

Cal també saber que malalties com la tuberculosi, extremament rara i transmissible recíprocament del gat a l'home, la leptospirosi, que només excepcionalment es troba en els éssers humans, la tinya i la ronya, freqüents però generalment benignes, es transmeten totes per simple contacte.

Als països mediterranis o pantanosos, la rickettsiosi o «febre botonosa mediterrània» i la leishmaniosi o «Kala-azar» són transmeses pels artròpodes paràsits, però es tracta de malalties excepcionals en les nostres regions.

Per tal de prevenir la transmissió d'aquestes afeccions, n'hi ha prou amb respectar dues regles d'higiene bàsiques: rentar-se sistemàticament les mans abans de menjar i evitar certs contactes, com ésser llepat pels animals. Pel que fa a la ràbia o la tuberculosi, el veterinari l'ha d'avisar, sigui els interessats sigui el metge de capçalera, cada vegada que en troba un cas, d'altra banda molt rar.

Aquests riscos no han de dissuadir, de totes maneres, del propòsit de viure amb un animal de companyia. Amb una vigilància regular de les seves condicions i respectant una higiene rigorosa, generalment no hi ha problemes.

En canvi, en casos d'al·lèrgia comprovada o de riscos d'al·lèrgies, és millor separar-se definitivament de l'animal que n'és involuntàriament responsable: gossos i gats; però, sobre tot, ocells, conills nans, ratolins, conillets porquins o hámsters.

Les manifestacions al·lèrgiques van de la senzilla rinitis a la crisi d'asma aguda, a la conjuntivitis i a l'èczema de contacte. De fet, no són els pèls o les plomes les causes de l'al·lèrgia sinó llurs emanacions més subtils o també la de les escames de la pell.

Donat que la hiposensibilització específica a base d'extractes de pèls o d'escames és un tractament molt llarg i no sempre eficaç, és millor allunyar l'animal en qüestió. Però no és sempre fàcil separar un nen de la bestiola a la que ha agafat afecció; la separació pot ser traumàtica. És per això que cal ser prudent a l'escollir l'animal! Per fortuna no tots els infants són propensos a l'al·lèrgia. Però, així i tot, per què privar un menut de tenir un amic? Tots els nens se senten atrets pels animals i aquests els estimen d'una manera gairebé natural; és just treure profit d'aquestes tendències.

Avantatges

L'amistad precoç amb un company de quatre potes és un enriquiment important a la infantesa. Si privem el nen d'aquesta experiència per motius diversos (obligacions massa pesades, molèsties, danys causats pels animals, etc.) no afavorim la seva exigència d'aprendre a viure.

El nen i l'animal són còmplices meravellosos: la bestiola és, de fet, molt pròxima al cadell d'home, perquè té necessitat, com ell, de cura i d'afecte; a més a més, s'adona de la feblesa i de la innocència de l'infant i li ho accepta tot sense rebel·lar-se. Per al nen, la presència d'un animal a casa té un efecte insubstituïble, i es pot dir, sense por a exagerar, que l'infant habituat a viure en contacte amb un animal té un capteniment diferent dels altres.

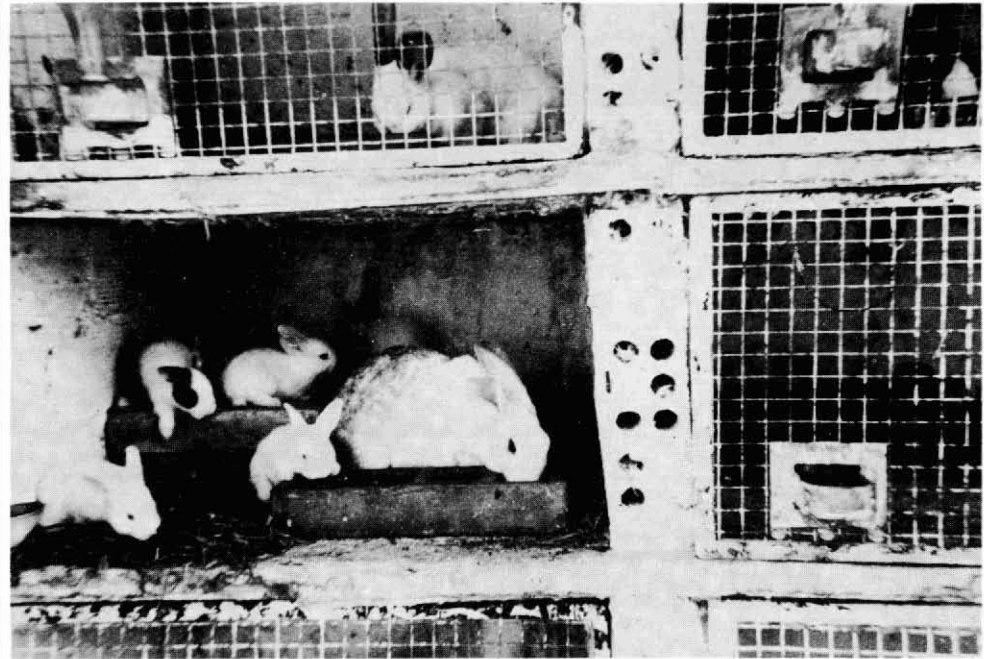
En efecte, assolit precoçment el sentit de la responsabilitat i fugint del seu natural egocentrisme, aprèn de seguida que el seu amic ha de menjar unes quantes vegades al dia, que té les seves exigències i que, per a satisfer-les, cal sacrificar una mica el propi temps. S'adapta de bon grat a netejar el jaç del gat o la gàbia de l'ocell, raspalla el gos, el duu a fora en tot temps. Considerant a poc a poc l'animal com un amic, no com una joguina, s'adona que els altres han d'ésser respectats. Aquest contacte quotidià amb un animal és la millor introducció als misteris de la vida i fins i tot a l'educació sexual: l'infant assisteix al comportament del mascle, a la gestació, al part i al naixement dels menuts, veu la mare com prepara el niu, com té cura dels petits, com els nodreix.

Una tria important i delicada

Però, quina és la millor manera de confiar un animal a un nen? Abans de tot, és important que l'infant arribi a la família abans que l'animal, perquè, si aquest ha estat consentit, pot esdevenir desconfiat i gelós, o bé, pel contrari, massa afectuós. Després, tot depèn del grau de maduresa del menut i de la bestiola pre-escollida. En tot cas, no cal esperar que el nen reclami un animal per a regalar-li'n un.

Quan l'infant és molt menut no s'adona que en té necessitat, però la seva arribada l'omple de joia i transforma la seva vida. Generalment, el nen demana un petit company a l'edat de la socialització, envers els 8-9 anys. Si el demana ja fa temps i amb insistència, vol dir que psicològicament té necessitat de la seva companyia. Un rebuig, en aquest cas, pot ser causa de torbament: l'infant pot esdevenir agressiu o tancat.

Els pares pensen, generalment, que l'animal és desitjat, sobretot, pels fills únics. No és veritat. Sovint és el fill més petit el que fa més palesa aquesta exigència, com si li manqués un ésser més menut que ell. Segons la majoria dels psicòlegs i pedagogs, és també veritat que als nens que temen les relacions amb els altres i que creixen sols, la companyia d'un gos, per exemple, pot prevenir i guarir-los els torbaments en el desenvolupament de la personalitat. Naturalment, són els infants que creixen a la ciutat els que senten més vivament aquesta necessitat. Als nens que viuen a pagès, acostumats a viure en contacte amb els animals i amb la natura, els interessa menys la qüestió. En canvi, l'infant de ciutat, que creix en un món artificial i abstracte, anònim i indiferent, retroba en l'animal un aspecte privilegiat d'aquesta natura. Com triar l'animal? En funció de l'edat del nen, dels seus gustos, del seu temperament. Però els psicòlegs no estan tots d'acord en aquesta qüestió: alguns declaren que l'animal ha de correspondre a les exigències de l'infant, per això l'apàtic pot ser estimulat per un gos vivaç i xiroi, mentre que el tímid es trobarà millor amb un gat; un nen autoritari, amb un gos gran, vertader company de jocs. És també convenient oferir un mascle a una nena i una femella a un nen, per evitar la gelosia fonamental entre dos éssers del mateix sexe.

NOVETAT

COLLECCIÓ

3-5 anys

MIREM

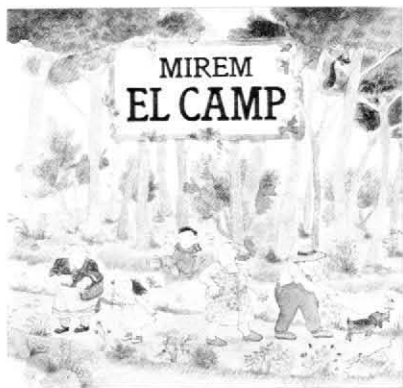
Llibres sense text pensats per entretenir el nen tot presentant-li diferents escenaris que pot trobar al seu entorn i en els que descobrirà objectes, llocs i situacions de la seva pròpia vida. Tot plegat fomentarà el seu esperit d'observació, les nocions d'espai i de temps, el durà a formular relacions i a expressar allò que veu, pensa o desitja i allò que els dibuixos li suggereixen.

Selecció de temes i guions, TERESA RIBAS i PILAR CASADEMONT
Il·lustracions de ROSER CAPDEVILA

Sis llibres amb escenes panoràmiques a doble pàgina, del tot acolorides

1. MIREM EL CAMP   2. MIREM LA CASA

el bosc - la masia - l'hort - els sembrats,   la casa de ciutat - la cuina - el menjador
el paisatge - el corral, l'estable   l'habitació de dormir i jugar
el sopar a pagès   l'habitació dels pares - el bany

En preparació:

LES BOTIGUES - EL CAP DE SETMANA - LA CIUTAT - ON VAIG

Llibres de 21 x 21 cm amb sis grans il·lustracions a tot color, sense text,
impresos sobre doble cartonet plastificat, sòlidament relligats

LA GALERA, S. A., EDITORIAL - BARCELONA (25)
Rda. del Guinardó, 38 - t. 255 79 91 - 236 02 03

Altres, en canvi, consideren que al nen se l'ha de deixar escollir lliurement després d'haver-lo informat de tots els problemes pràctics que porta l'arribada d'un nou personatge a la família...

Cal tenir compte, però, de no cedir a la infatuació actual pels animals exòtics o salvatges, com els simis, els guepards, els esquiroles. Privats de la llibertat, viuen poc temps, i el nen, que no està en disposició de preveure-ho, s'arrisca a resultar profundament afectat per la seva mort. És millor escollir un animal domèstic o nascut en captivitat. El ventall de possibilitats de tria és bastant ampli.

EL PEIX: silenciós, calmat, poc molest i decoratiu, és el favorit dels pares, i els menuts són fascinats per aquell món en perpetu moviment, però els peixos no poden ser veritables companys per a un nen més gran.

LA TORTUGA és un animal agradable i al nen li agrada que mengi ensiam o pa sucat amb llet. Durant l'hivern pot contemplar-la amb goig en el seu son profund. S'avé particularment amb els menuts als quals s'assembla, lenta i maldestra com ells.

L'OCELL, o més aviat els ocells (perquè un de sol corre el risc d'avorrir-se) exigeixen molta cura per part de l'infant, el qual aprecia la seva alegria, el cant i la bellesa. Pot passar llargues estones guaitant-lo, però no són veritables companys de joc. Sovint el nen se sent frustrat quan se li ofereix un substitut, desil·lusionant els seus ulls, en lloc del gos o del gat que ha demanat.

ELS ROSEGADORS són atractius: el conill porquí és astut, l'hàmsster pacífic i el ratolí molt vivaç. Tots es deixen amanyagar pels seus petits propietaris que coneixen bastant bé.

EL GAT agrada sobretot als nens que tenen un temperament artístic. Independent i ferotge, és capaç d'establir amb l'infant un veritable lligam afectiu i de ser el seu company en tot moment. De vegades, però, és una mica desconfiat i hi ha el risc que palesi el seu malcontent esgarrapant. No és adient per a un infant petit.

EL PREDILECTE: EL GOS

El gos és, de bon tros, l'animal més educatiu per als nens i el company per excel·lència: joganer espontani i afectuós, s'assembla als nens. Sempre és a punt per al joc i les moixaines, però és també un notable educador perquè ofereix a l'infant l'avinentsa d'assumir les pròpies responsabilitats. Això no obstant, el gos presenta sempre problemes quan el nen té menys de cinc anys i té tendència a tractar-lo com si fos una joguina. A més a més, no tots els gossos estimen necessàriament els nens: poden estar pertorbats, tenir neurosis que els empenyen a mossegar per por. Els

gossos de gran tamany (pastors alemanys, col·lies, gossos de Sant Bernat) superen molt aviat l'estatura d'un nen i, per aquest motiu, solament el toleren i no solen reconèixer-ne l'autoritat. Els gossos que han donat bon resultat amb els nens són: el *basset* de pèl bast, el *bull-dog* nan, el *cocker spaniel*, el *boxer* (gos de família per excel·lència) el *terranova*, el *beagle* (afectuós i atent), l'*eurasià* (que adora els nens).

Una última recomanació: intervenir, el menys possible, en la relació infant-animal, fora del cas que hi hagi un perill real. Però si el gos o el gat rondinen o bufen quan el nen s'hi apropa, cal estar en guàrdia perquè això vol dir que han estat maltractats i, en aquest cas, cal fer els possibles perquè el fet no es repeteixi. En canvi, pot arribar que l'infant, morbosament arrapat a la seva mare i gelós d'un germà o una germana més petits, s'afecioni massa a un gos o a un gat, amb el risc que, en cas de produir-se, la mort de l'animal li provoqui un gran dolor.

Els animals de companyia tenen una esperança de vida dels 12 als 14 anys per al gos, dels 16 als 18 per al gat; per això, si s'adquireix un cadell per a un nen de sis anys, aquest conservarà el seu amic fins a la majoria d'edat, llevat del cas d'accident. Donar-li massa aviat significa córrer el risc d'infligir-li una separació brutal en el delicat període de l'adolescència. En efecte, la desaparició d'un amic, gos o gat, pot ser un cop molt fort per a un adolescent perquè el posa, bruscament, de cara a la realitat de la mort.

S.A.

Traduït de: LA SALUTE UMANA. Universitat de Perugia. Núm. 59. set.-oct. 1982

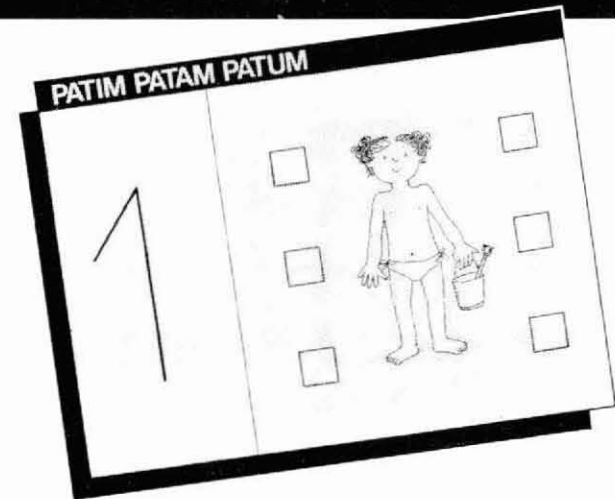

NOVETATS PREESCOLAR

TEIDE

per infants
de 4 a 6 anys
dues opcions:

A·Llenguatge "EL CISTELL DE LES CIRERES"

M. Ginesta - C. López - N. Torroja - N. Ventura

Presentació de làmines motivadores, atractivament acolorides, que afavoreixen l'observació de l'entorn tot just descobert pel nen menant-lo, per aquest camí, a l'inici de la lectura.
Llibre d'imatges. 5 quaderns de preescriptura. Llibre de didàctica. Format 27x21, 32 pàgines a color

B·Mètode globalitzat COL·LECCIÓ GRAÓ PATIM PATAM PATUM 3 trimestres

R. Ripoll - R. Mitjans - R. Collado - M.ª A. Arnau - E. Antones

Seguint la línia didàctica de la col·lecció Graó, introdueix al nen, gradualment i de forma globalitzada, en l'expressió, la preescriptura, la música, les matemàtiques i en el món de les formes i els colors.

Format 27x21, 300 pàgines a color Edicions també en castellà

Prelectura CONTES

PATIM 1er trimestre

M. Balaguer - C. Echàiz
C. Peris - M. Rius - C. Solé

PATAM 2^{on} trimestre

M. Tobella - J. M.ª Rius
F. Rovira - C. Rodríguez
H. Elena

PATUM 3er trimestre

M. Arànega - M. Ginesta
N. Granger - A. Asensio
V. Cruz

Cada llibret inclou cinc contes sense text, relacionats amb els centres d'interès que es treballen al llarg del curs.

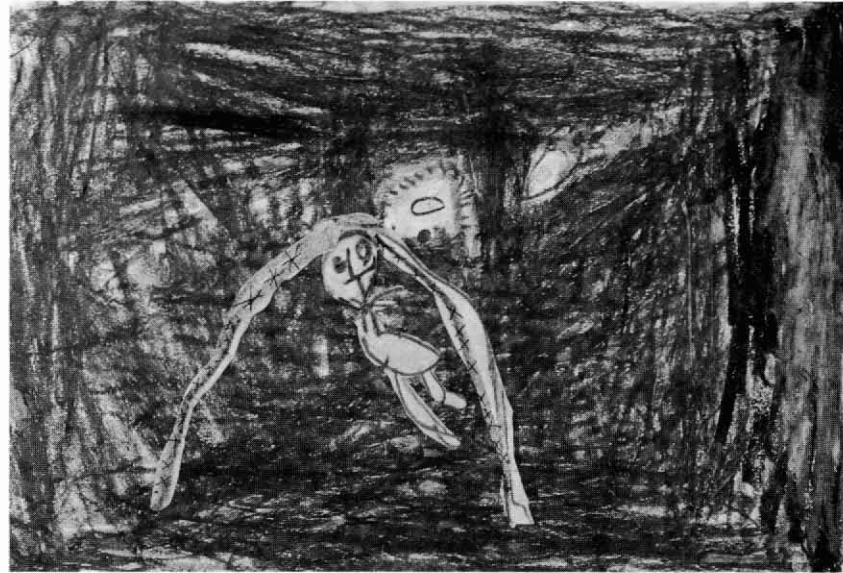
Format 20x21, 70 pàgines a color

EDITORIAL TEIDE, S.A.

Viladomat, 291 Barcelona 29 Tel. 250 45 07

racó del conte

PETITA HISTÒRIA D'UN CONTE QUE EN DEU TENIR MOLTA MÉS

Som a la porta de l'estiu. Què us sembla si els petits passéssim aquesta porta agafats de la mà de la Filla del Sol i de la Lluna? Sí, sí! Aquella que tenia la mare blanca i el pare ros i que... Bé, prou! Això ja ho sabreu més endavant.

El que sí us hauré d'explicar —perquè això no ho trobareu pas escrit en el conte, encara que, ben mirat, ho podeu endevinar...— és que en aquesta versió que teniu entre mans hi estem implicats força mestres d'escola bressol i de parvulari (alguns aplegats al voltant de l'E.E. del 1983, d'altres aplegats al voltant d'un grup de treball a l'IME). I entre tots hem filat tan prim que del conte en qüestió n'hem fet dues variants: una per als més menuts (fins a 3 anys), l'altra per als no tan menuts (de 4 i 5 anys). La primera variant s'acaba amb un «i conte contat, és conte acabat». La segona variant inclou la versió per als més menuts i s'acaba al final del conte.

Mentre llegíem aquest conte (en la versió que ens en dóna en J. Amades), mentre l'explicàvem i ens l'explicàvem, totes les mestres coincidíem en pensar que si bé era, de bon tros, complicat d'estructura, el conte tenia elements molt propers i per tant molt comprensibles per als infants que teníem a l'escola.

Així, doncs, hi vèiem escenes i conflictes molt propers als dels menuts («Pare, jo vull venir amb tu»; «Que no, que ets massa petita per venir amb mi. Més val que et quedis aquí»).

Hi vèiem també reflectida la por de l'infant quan ha de passar tot sol per una situació nova («...la noia no sabia què li passava»).

Hi vèiem també la seguretat que dóna el saber que, malgrat tot, els adults acompanyen i aproven el seu propi comportament («abans de marxar, la Lluna va tenir temps de dir-li que no tingués por de res...») i que fins i tot procuren recursos (que en els contes són els dons màgics) per tal de poder sortir airoso de segons quines situacions («Com que ets filla del Sol i de la Lluna et concedeixo un do...»).

Pel que fa a la versió pensada per als menuts no tan menuts (4, 5 anys), pensàvem com disfrutarien amb l'endevinalla que la filla del Sol i de la Lluna dóna a tall de resposta cada cop que el rei s'interessa per conèixer el seu nom. I com que aquesta és la part repetitiva del conte, no vam dubtar en cercar algú que ens hi volgués posar música (*).

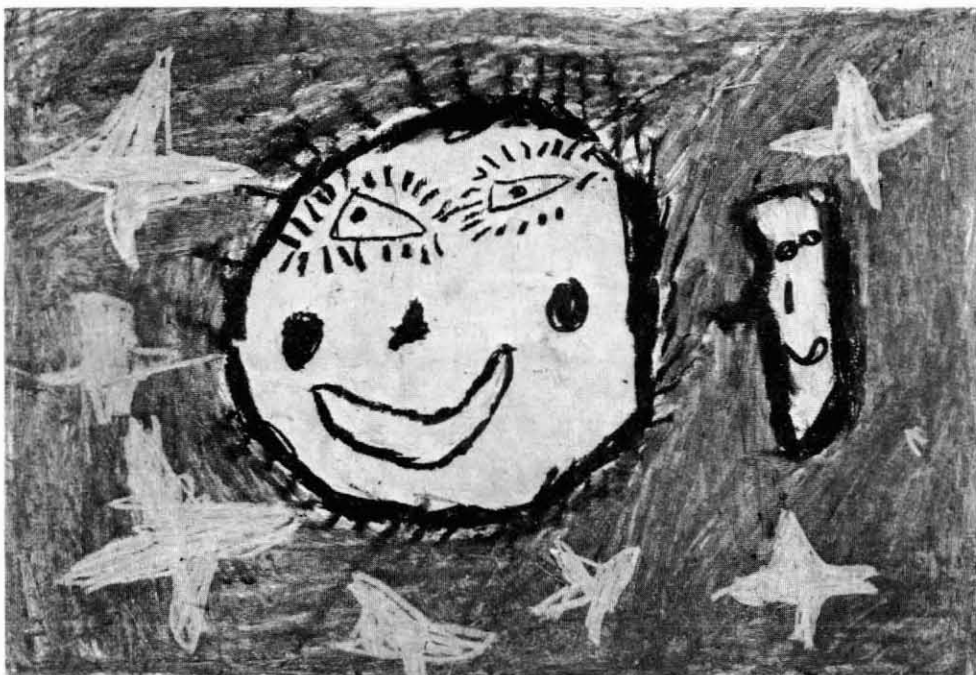
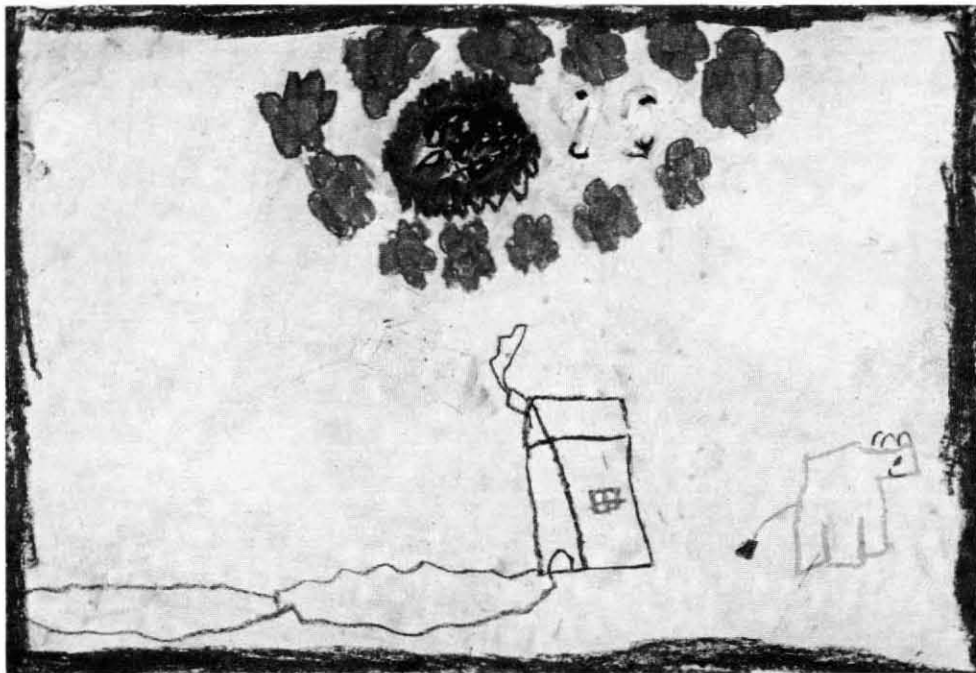
També vèiem en aquest conte la importància del fet que cada cosa i cada persona tingui el seu nom: una cosa de la qual no en coneixes el nom no te la pots fer teva. Ni el senyor rei no ho pot fer, que ja és dir!

És per totes aquestes raons que ens vam decidir a convertir-nos en adaptadors d'aquest conte.

I no em queda res més a dir; només que us desitjo un Bon Sol i una bona Lluna
i que Déu us doni bona fortuna,
per a avui, per a demà, per al dia que vindrà.

ROSER ROS

(* Aquesta ha estat la tasca de l'Anna Ros.

LA FILLA DEL SOL I DE LA LLUNA

CONTE POPULAR CATALÀ*

Fa molt, molt de temps, el Sol i la Lluna van tenir una filla. N'estaven molt, ells, de la seva noia, perquè era una filla encisadora de bo de bo. Si no fos que..., si no fos que...

*Cada cop que son pare sortia de casa —i això passava cada dia—, la noia no parava de botzinar-li:
— Pare, jo vull venir amb tu!*

*I son pare tot era dir-li:
— Que no, que ets massa petita per venir amb mi. Més val que et quedis aquí.*

*I cada cop que sa mare sortia de casa, i això passava vuit nits seguides cada tres setmanes, la noia no parava de botzinar-li:
— Mare, jo vull venir amb tu!*

*I sa mare tot era dir-li:
— Que no, que ets massa petita per venir amb mi. Més val que et quedis aquí.*

Un vespre, quan la Lluna anava a sortir de casa, la noia que sí, se li agafa a les faldilles.

La Lluna: — Que em deixis anar, que faig tard.

La noia: — Que jo vull venir amb tu.

La Lluna: — Que no siguis pesada. Deixa'm marxar.

La noia: — Que no et deixaré marxar si no em portes amb tu.

La Lluna: — Mira que n'ets de tossuda, filla!

La noia: — Uh, uh! Vull venir amb tu!

La Lluna: — Bé, vaja, no en parlem més. Au, aixuga't les llàgrimes i acomiada't de ton pare; abriga't bé i... Cap al cel falta gent! I no et deixis anar de la meva mà que encara et perdries.

Ja tenim la noia més que contenta perquè finalment havia aconseguit fer la seva santa voluntat.

* Versió de ROSER ROS feta a partir de la versió recollida per JOAN AMADES «Floklore de Catalunya. Rondallística». Barcelona. Ed. Selecta, 1974 (núm. 100, pp. 344-347).

LLUNA NOVA,
VÉS-HÍ AMB UN COVE.

lluna vella, vés-hi amb una cistella.
sol mort sol trist

sol mort sol covat A POSTA DE SOL

lluna tendra del forat sol colgat a punta de Sol

sol de la lluna nova

LLUNA

D'entrada, tot va anar de primera:

«Camina que caminaràs, sempre al mateix pas
i no perdis pas el pas, que no hi arribaríem pas.»

Però al cap d'una estona, és clar, la noia es va cansar i la Lluna, sa mare, se'n va adonar:

— Veus filla? Ja t'ho deia jo que t'acabaries cansant de tant caminar i caminar.

— Doncs, porta'm a casa! —feu la noia, que verdaderament no podia fer ni una passa més.

— Oh! Ja ho dius tu que et porti cap a casa! —es planyia la Lluna—. Que no veus que no puc pas anar enrera jo ara?

— Doncs em quedo aquí. Ja no puc més —feu ella tossuda.

I mentre deia això, amb els ulls buscava un indret on poder asseure's i reposar.

— No te'n vagis cap allà, que em faràs perdre el camí! —feia la Lluna que veia com la seva filla l'allunyava de la seva ruta de cada dia.

Però la noia no en feia cap cabal; tot era mirar i cercar un indret on reposar.

— Ja està, mare! —feu tot d'una molt contenta—. Veus aquesta platja que hi ha aquí sota mateix? Doncs aquí em quedaré.

I tot dient això, la noia ja se n'hi anava.

La Lluna no les tenia totes. No li feia cap gràcia deixar la filla tota sola allà a la platja. Però el temps passa volant i com que ja feia massa estona que s'estaven allà aturades, es van haver d'acomiar.

La Lluna va llençar un gran sospir (com li costava de marxar!) i va dir a la seva filla:

— Com que no et puc dur amb mi, i a casa no t'hi puc tornar beus ací el que et dic: «Per Filla del Sol i la Lluna que ets, et concedeixo un do: tu mana el que vulguis i seràs obeïda. Ara et toca de saber utilitzar les teves habilitats i amb mesura, cada cop que et faci falta.»

La noia no sabia què li passava perquè era la primera vegada que sa mare li parlava així.

Abans de marxar, la Lluna encara va tenir temps de dir-li que no tingués por de res: que son pare l'aniria a veure cada dia i ella (sa mare) cada tres setmanes s'estaria amb ella durant vuit nits seguides.

Un cop sola, la noia va creure que era arribada l'hora de fer-se una casa per poder-s'hi aixoplugar.

I va començar a manar:

— Pedres, apileu-vos fent paret; teules, feu teulada damunt les parets; xemenia, fes-te; llar de foc, encen-te que tinc fred i em vull escalfar; cuina, prepara'm un bon sopar que tinc gana i vull menjar; fustes, feu-me un bon llit que tinc son i vull somniar.

Tot va passar tal i com la filla del Sol i de la Lluna ho havia manat. Un cop dins de la casa, la noia va trobar a faltar només una cosa per tal de donar per ben acabada la seva obra:

— Porta, posa't al dintell, tanca't i deixa a fora la por.

Després d'això va donar set voltes al pany amb la clau, va sopar i se'n va anar al llit, que per aquella nit ja se'l tenia ben guanyat. I conte contat, és conte acabat, i si no és mentida, deu ser veritat.

No-ia si el teu nom sa - bi - a amb
tu jo em ca - sa - ri - a

Però, però no us penseu pas que això s'acaba aquí, no. Un dia....

El rei va anar a caçar gavines i... caçant, caçant va anar a parar a aquella platja tan apartada de tot i de tothom. Tenia set i s'acostava a la caseta per si algú li podia donar alguna cosa per beure.

La filla del Sol i de la Lluna així que el veu li diu:

— El senyor rei té set? Això rai; tot seguit la podrà calmar.

I girant-se cap al pou va manar:

— Galleda, baixa al pou a buscar aigua fresca per al senyor rei; got, deixa't omplir per la galleda i ves-te'n a les mans del senyor rei i omple't tantes vegades com calgui fins que el rei acabi la set.

Tot va passar tal i com la filla del Sol i la Lluna havia manat.

El rei, que mai no havia vist una cosa semblant, no sabia pas si somnia-va o estava despert.

Però la noia no parava quieta ni un moment i li tornava a dir:

— Oi que després de tant trescar i córrer per roques i pedruscalls cer-cant gavines us farà bé de berenar una mica?

I tot anant cap a la cuina comença a manar:

—Llenya, ves al foc i encén-te; paella, posa't damunt del foc; setrill, abo-ca oli a la paella; peixos, poseu-vos a la paella i deixeu-vos fregir; tova- lles, esteneu-vos damunt la taula; que vingui el ganivet i llesqui el pa.

Ma ma-re és blan-ca mon pa-re és ros
i - nit i di - a vol - ten pel món.
Els co-neix tot - hom, viu-en i viu - ran
han es-tat són i se - ran

Tot va passar com la filla del Sol i la Lluna havia manat. I el rei no sa-bia què li passava.

Havent berenat, ell que li diu:

**— Noia, si el teu nom sabia
amb tu jo em casaria.**

I ella que li fa:

**— Ma mare és blanca, mon pare és ros,
i nit i dia volten pel món;**

**Els coneix tothom:
viuen i viuran,
han estat, són i seran.**

El rei no n'havia sentides mai de més fresques i es va quedar amb un pam de nas. Quan va ser vespre i va haver de marxar ho va fer pensant que ja tornaria un dia o altre i descobriria el nom d'aquella noia.

I sí, sí. Ja ho crec que va tornar a aquella platja.

La filla del Sol i de la Lluna es va posar tota contenta en veure altra ve-gada el senyor rei i aquest cop també el va convidar a beure i a berenar, i va manar que tot fos fet, sense moure ni un sol dit.

El rei, després d'haver begut i berenat, li torna a dir:

**— Noia, si el teu nom sabia
amb tu jo em casaria.**

I ella li torna a fer:

**— Ma mare és blanca, mon pare és ros,
i nit i dia volten pel món;
Els coneix tothom:
viuen i viuran,
ban estat, són i seran.**

El rei, que per segona vegada no va saber endevinar el nom dels pares d'aquella noia, se'n va tornar a casa seva tot capficat.

I com que, per més que preguntés i més voltes que li donés, no en pogué treure res, va tornar a casa de la noia per tercera vegada, decidit aquest cop a descobrir-li el nom, costés el que costés.

Com que quan va arribar a la platja ja era entrada la foscor, que sí, que se n'entra a la caseta sense ser vistes. Un cop dins, va buidar l'oli del llum, va agafar ben fort el setrill de l'oli per la nansa i es va amagar darrera d'una gerra.

Quan la noia va entrar a la caseta tot era dir:

— Llum, encén-te.

— No puc, no puc, que no tinc oli —feia el llum.

— Setrill, posa oli al llum —manava la noia.

— No puc, senyora, no puc, que em tenen agafat —feia el setrill alarmat.

— Com s'entén? Com s'entén? —feu ella, enfadada—. Qui vols que et tingui agafat, si aquí no hi ha ningú ni en finestra ni en forat? Au, no em facis enfadar i posa oli al llum.

— No puc, senyora, no puc, que em tenen agafat —responia el setrill, encara més alarmat.

— Per Filla del Sol i de la Lluna que sóc! Creuràs o me la pagaràs! —feu ella, encara més enfadada.

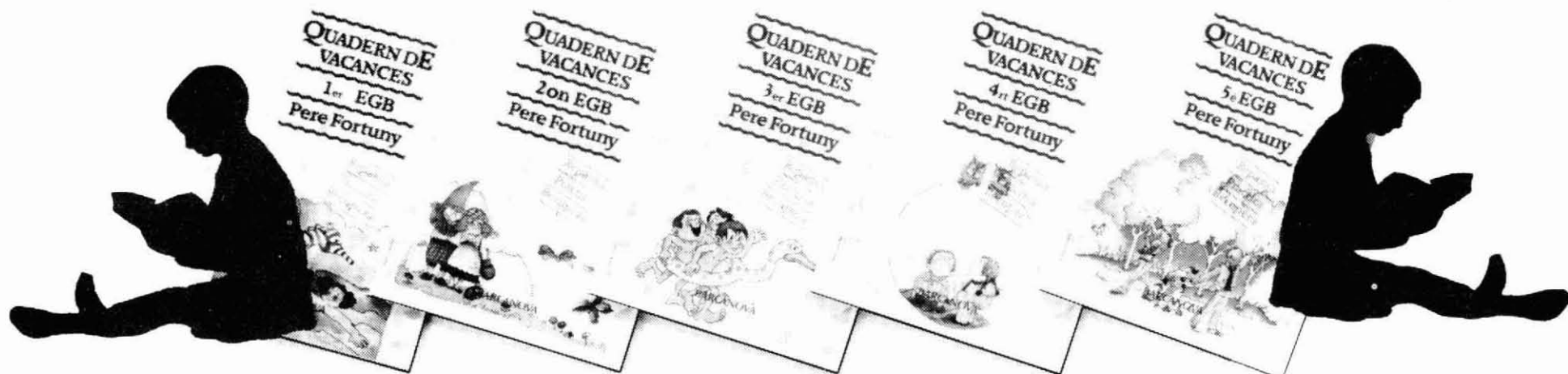
Tan bon punt va sentir això, el rei va deixar anar el setrill i va sortir de darrera la gerra. La noia, de la sorpresa que va tenir, no sabia pas què dir. Però el rei no li va deixar temps per a res, perquè, tot seguit, li va demanar si es volia casar amb ell. I ella, ja ho crec si li va dir que sí.

Varen fer unes bodes, com mai se n'han vistes de més boniques. Se'n va parlar tant, i tants d'anys, que encara se'n parla ara, com ara mateix nosaltres.

*I van viure molt feliços
i van menjar molts pastissos.
I van tenir tres fills:
l'un era blanc,
l'altre era ros,
i l'altre pelat.
I aquest conte s'ha acabat.*

QUADERNS DE VACANCES

Els Quaderns de Vacances són llibres concebuts amb plantejaments senzills, alegres i divertits.

Cada quadern conté uns centres d'interès que globalitzen les diverses matèries.

El nen hi exercita múltiples

tècniques de treball com: experimentació, classificació, observació, recerca, etc.

Practica jocs i entreteniments en relació amb cada tema, i els pot compartir amb els seus companys i amics.

Totes les activitats es resolten

amb elements del mateix quadern o de l'entorn més immediat.

El llenguatge, adequat en cada llibre a l'edat corresponent, és viu, planer i amè, sense que deixi de ser enriquidor.

I tot això il·lustrat amb profusió i a tot color.

Quadern de Vacances és, en definitiva, un llibre atractiu i profundament pedagògic. Perquè aquest estiu sigui divertit i profitós.

**Editorial
BARCANOVA**

La Renovació Pedagògica en marxa.

informacions

ASSOCIACIÓ DE MESTRES «ROSA SENSAT»

Escola d'estiu de Barcelona, 1984 de la Generalitat de Catalunya

Dels dies 2 al 13 de juliol, ambdós inclosos, se celebrarà a Barcelona l'Escola d'Estiu organitzada per l'Associació de Mestres «Rosa Sensat», als locals de la Universitat de Barcelona, a Pedralbes. Els mateixos dies i en els mateixos locals tindran lloc també les Escoles d'Estiu per a professors de BUP i COU organitzada pel Col·legi de Doctors i Llicenciats i l'Escola d'Estiu per a professors de FP, organitzada per l'ICE de la Universitat Politècnica

Matrícula

A l'Associació de Mestres «Rosa Sensat», Còrsega 271, pral. Barcelona-8 Tl: 237 07 01.

Matrícula col·lectiva

Aquelles escoles que facin un mínim de 5 matrícules dels seus mestres podran deixar les fitxes plenes i import de la matrícula i del material. Es pot fer durant els dies del 28 de maig a l'1 de juny, amb el següent horari: matins de 9 a 2/4 de 2 i tardes de 4 a 8. Per tots aquelles que us sigui impossible fer-ho en aquestes dates es donarà el marge dels dies del 4 al 8 de juny amb el mateix horari. Penseu, però, que tots els que pugueu ho feu com més aviat millor.

Matrícula individual

Als mateixos locals de 4 a 8 de la tarda i del 4 al 22 de juny. A partir del dia 4 donarem els números d'ordre a raó de 400 per dia. A partir del dia 4 els anirem donant de 9 a 2/4 de 2 i de 4 a 8.

Matrícula per correu

Per als qui viuen a més de 40 km de Barcelona.

• **Pre-inscripció:** cal fer-la abans del 25 de maig, enviant nom, adreça i telèfon juntament amb la fotocòpia del títol de mestre o certificat del centre on trebal·leu o del carnet d'estudiant de magisteri o bé certificat de monitor d'esplai.

Un cop rebuda la pre-inscripció dins els dies assenyalats, us enviarem el programa i una fitxa de matrícula que cal retornar amb totes les dades abans de 4 de juny adjuntant un taló a nom de «Rosa Sensat» amb l'import de la quota i del material si fa el cas.

La matrícula dels cursos de Reciclatge Oficial de Català no podrà fer-se per correu.

Matrícula per a estudiants

La matrícula per als estudiants de 3r. de magisteri es farà del 15 al 22 de juny.

ESCOLES D'ESTIU DE CATALUNYA 1984

E.E. de l'ANOIA (Igualada) Tel. 93/804 27 74	Del 2 al 6 de juliol
E.E. del BAGES (Manresa) Tel. 93/872 81 87	Del 2 al 6 de juliol
E.E. de BARCELONA «Associació de Mestres Rosa Sensat» Tel. 93/237 07 01	Del 2 al 13 de juliol
E.E. de BARCELONA «Blanquerna» Tel. 93/302 70 13	Del 2 al 13 de juliol
E.E. del BARCELONÈS-NORD (Secció Badalona) Tel. 93/388 87 82	Del 25 de juny al 6 de juliol
E.E. del BARCELONÈS-NORD (Secció Santa Coloma de Gramenet) Tel. 93/392 23 11	Del 25 de juny al 6 de juliol
E.E. de BATXILLERAT DE CATALUNYA Tel. 93/317 04 28	Del 2 al 13 de juliol
E.E. del CAMP DE TARRAGONA Tel. 977/22 86 32	Del 2 al 13 de juliol
E.E. de FORMACIÓ PROFESSIONAL DE CATALUNYA Tel. 93/249 76 00	Del 2 al 13 de juliol
E.E. de l'HOSPITALET i BAIX LLOBREGAT Tel. 93/337 06 00 ext. 192	Del 25 de juny al 6 de juliol
E.E. «Jaume Mirret» de LLEIDA Tel. 973/24 68 93	Del 2 al 13 de juliol
E.E. d'OSONA Tel. 93/886 12 22	<i>Escola Natura</i> del 2 al 6 de juliol. <i>Cursets</i> del 27 al 31 d'agost
E.E. del PENEDÈS (Saïfores) Tel. 93/892 17 00 ext. 23	Del 2 al 13 de juliol
E.E. del RIPOLLÈS (Ripoll) Tel. 972/70 23 23	Del 2 al 7 de juliol
E.E. de la SEU d'URGELL Tel. 973/35 01 44 (Amadeu Clausó)	Del 2 al 7 de juliol
E.E. de les TERRES de l'EBRE (S. Carles de la Ràpita) Tel. 977/73 02 54 (Joan B. Serra)	Del 2 al 13 de juliol
E.E. de la VALL D'ARAN Tel. 973/64 00 18	Del 2 al 7 de juliol
E.E. de l'ALT EMPORDÀ (Figueres) Tel. 972/50 11 91	Del 27 d'agost al 7 de setembre
E.E. de BERGUEDÀ (Berga) Tel. 93/821 16 08	Del 27 d'agost al 7 de setembre
E.E. de GIRONA Tel. 972/21 33 04	Del 27 d'agost al 7 de setembre
E.E. del MARESME (Mataró) Tel. 93/796 02 04 (dim. i dij. de 18 a 20 h.)	Del 2 al 13 de juliol
E.E. del VALLÈS OCCIDENTAL Tel. 93/783 49 21 (Terrassa) Tel. 93/726 13 55 (Sabadell)	Del 27 d'agost al 7 de setembre
E.E. del VALLÈS ORIENTAL (Granollers) Tel. 93/870 33 25 (dim. i dij. de 17,30 a 20 h.)	<i>Escola Natura</i> Del 27 al 31 d'agost
E.E. de l'URGELL-SEGARRA Tel. 973/31 16 08	Del 3 al 8 de setembre

La nostra biblioteca creix...

Noves adquisicions

- **Curet, Francesc i Anglada, Lola.** VISIONS BARCELONINES (1760-1860). Barcelona. Altafulla. Vol I: *La vida a la llar.* (1981) Vol II: *Botigues, obradors i cases de menjar i beure.* (1982) Vol IV *Costums, festes i solemnitats.* (1983).
- **Borja i Solé, Maria.** EL JUEGO COMO ACTIVIDAD EDUCATIVA. INSTRUIR DELEITANDO. Barcelona. Edicions Universitat de Barcelona, 1983.
- **L'OCCHIO SE SALTA IL MURO.** Reggio Emilia. Comune, 1984.
- **Pulillo Ruiz, A.J.** LA PARTICIPACIÓN DE LOS PADRES EN LA ESCUELA. Madrid. Ed. Escuela Española, 1982.
- **Guillote, Alain.** DE 0 A 18 MESES. LA EDUCACIÓN CONJUNTA DEL NIÑO Y DE SUS PADRES. Santander. Sal Terrae, 1983.
- LENGUAS Y EDUCACIÓN EN EL ÁMBITO DEL ESTADO ESPAÑOL. Barcelona. Ediciones Universidad de Barcelona, 1983.
- **Kamii, Constance.** EL NÚMERO EN LA EDUCACIÓN PREESCOLAR. Madrid. Visor Libros, 1984.
- **Gomis i Mestre, Cels.** DITES I TRADICIONS POPULARS REFERENTS A LES PLANTES. Barcelona. Ed. Montblanc-Martin. C.E.C., 1983.
- **Vieux, N. - Jolis, P.** MANUAL DE SOCORRISMO. Barcelona. Editorial Jims, 1979.
- **Waddingham Seers, H.** HISTORIAS DE LA NATURALEZA PARA CONTAR A LOS NIÑOS. Madrid. Miraguano Ed. 1983.

Hem rebut

- **NORMATIVA DE LES LLARS D'INFANTS.** Barcelona. Generalitat de Catalunya, juliol 83.
- **OBJECTIUS I ORGANITZACIÓ DE L'ESPECIALITAT DE PRE-ESCOLAR A L'ESCOLA DE MESTRES DE SANT CUGAT.** Barcelona. Generalitat de Catalunya, desembre 1982.
- **EL JOC, UN RECURS A LA CLASSE DE LLENGUA.** Barcelona. Generalitat de Catalunya. Febrer 1984.
- **M. Maurice i altres.** EL VIDEO EN LA ENSEÑANZA. Barcelona. Planeta, 1983.
- **Beltran Pons, Bartolomé.** GUÍA PRÁCTICA PARA LA MUJER EMBARAZADA. Barcelona. Planeta, 1983.
- **Lindgren, Barbro i Erikson, Eva.** MAX Y LA LÁMPARA. Barcelona. Planeta, 1983.
- **Lindgren, Barbro i Erikson, Eva.** MAX Y LA PELOTA. Barcelona. Planeta, 1983.
- **Lindgren, Barbro i Erikson, Eva.** MAX Y LA BAÑERA. Barcelona. Planeta, 1983.
- **Kleberger, Ilse.** NUESTRA ABUELITA. Barcelona. Planeta, 1983.
- **King-Smith, Dick.** CHIANCHITO PIES DE PERRO. Barcelona. Planeta, 1983.
- **Denneborg, JAN Y EL CABALLO SALVAJE.** Barcelona. Planeta, 1983.
- **Gripe, Maria.** UN VERANO CON NINA Y LARS. Barcelona. Planeta, 1983.
- **Fortuny, Montserrat i Mariné, Conxita.** PREVENCIÓ D'ACCIDENTS. Barcelona. Barcanova, 1983.
- **Mendoza, Ramon i Salvador, Teresa.** L'ESTEL DE SIS CANTONS. Barcelona. Barcanova, 1983.
- **Geronés, A.M.; Hernàndez, F.X.; Pujol, M.R.** SALUT I MEDI AMBIENT. Barcelona. Barcanova, 1983.
- **Júdez, Joaquina.** DESCUBREIX-TE TU MATEIX I DESCUBREIX ELS ALTRES. Barcelona. Barcanova, 1983.
- **Monés, Jordi.** LA LLENGUA A L'ESCOLA (1714-1939). Barcelona. Barcanova, 1984.
- **Prim, Víctor i Rosa, Helena.** EL GOSSET VA A L'ESCOLA. Barcelona. Ariel, 1984.
- **Prim, Víctor i Rosa, Helena.** EL LLORO BUSCA CASA. Barcelona. Ariel, 1984.
- **Company, Mercè i Capdevila, Rosa.** LES TRES BESSONES FEM ESPORT. Barcelona. Ariel, 1984.
- **Company, Mercè i Capdevila, Rosa.** LES TRES BESSONES ANEM D'EXCURSIÓ. Barcelona. Ariel, 1984.
- **Delgado, Eduard i Rovira, Francesc.** TIM JUGA AL PARC D'ATRACCIONS. Barcelona. Ariel, 1984.
- **Delgado, Eduard i Rovira, Francesc.** TIM JUGA AL PORT. Barcelona. Ariel, 1984.
- **I.T.E.C.** LÈXIC DE LA CONSTRUCCIÓ. Barcelona. Generalitat de Catalunya, 1983.
- **I.T.E.C.** CAP A UNA NOVA NORMATIVA D'EDIFICACIÓ ESCOLAR. Barcelona. ITEC, 1983.
- **PRIMERES JORNADES CATALANES SOBRE L'INFANT.** Materials per a una política Infantil a Catalunya. Barcelona. Caixa de Barcelona, 1983.
- **ACTES DE LES 5ENES JORNADES D'HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ ALS PPCC.** (3 vols.) Vic. Eumo, 1984.
- **López Nomdedeu, Consuelo.** FICHAS INFORMATIVAS. Madrid. Ministerio de Sanidad y Consumo.
- **FOLKLORE MENORQUÍ.** Un recull per a les primeres edats. Consell Insular de Menorca, 1983.

46-fàn

DISPOSICIONS LEGALS

(B.O.E. núm. 57 del 7 de març 84)

RESOLUCIÓ del 22 de febrer de 1984, de la Direcció General de Treball, per la qual es disposa la publicació de la revisió del Conveni Col·lectiu de «Guarderías i Jardines de Infancia» del sector privat.

Vista la revisió del Conveni Col·lectiu de «Guarderías y Jardines de Infancia», la inscripció de la qual, dipòsit i publicació, es va autoritzar per acord d'aquest Centre directiu, amb data del 23 de febrer de 1983, suscrita per la Comissió del referit Conveni el dia 1 de 1984, d'acord amb l'establert en l'article 4t d'aquest, tenint efectes econòmics des de l'1 de gener de 1984, i no estimant-se que existeixi cap infracció a normes de dret necessari.

Aquesta Direcció General acorda:

Primer.- Ordenar la seva inscripció en el Registre de Convenis d'aquesta Direcció General, amb notificació a la Comissió.

Segon.- Remetre el text a l'Institut de Mediació, Arbitratge i Conciliació (IMAC).

Tercer.- Disposar la seva publicació en el «Boletín Oficial del Estado»

Madrid, 22 de febrer de 1984 - El Director general, Francisco José García Zapata.

1. Taules Salarials:

	Salari Conveni	Trieni
«Técnico especialista en jardín de infancia».....	41.739	2.285
«Técnico auxiliar de guardería».....	38.351	1.425
«Empleada de guardería».....	36.647	1.425
Personal de 17 a 18 anys.....	24.494	—
Personal de 16 a 17 anys.....	15.066	—

La resta del personal queda incrementada en un 8 per 100 sobre el seu salari i un 8 per 100 sobre trienis.

2. El còmput d'hores setmanals és de quaranta, segons la Llei 4/1983, del 29 de juny.

3. El present acord entrarà en vigor al dia següent de la seva publicació en el «Boletín Oficial del Estado». Els seus efectes s'aplicaran des de l'1 de gener de 1984.

cop d'ull a revistes

Didàctica

CULTURA POPULAR I ESCOLA BRESSOL. Carme Alcoverro. «*Guix*» núm. 77 març 84 pp. 35-38.

DIDÀCTICA DE LA MATEMÀTICA. Montserrat Torra Bitloch. «*Butlletí dels mestres*» núm. 184. Febrer 84. pp. 11-13.

Educació

L'INFANT DE CINQ ANYS EN EL MARC DEL CICLE INICIAL D'EGB. «*Butlletí dels mestres*» núm. 183. Gener 84. pp. 8-11.

Escola 0-6

EN BUSCA DEL MODELO. Lutgarda Reig i Rosa Vázquez. «*Cuadernos de Pedagogia*» núm. 111. Març del 84. pp. 64-66.

Espectacle

CUANDO LOS TÍTERES VAN AL PARVULARIO. La Pera. S.I. «*Cuadernos de Pedagogia*» núm. 111. Març 84. pp. 18-20.

Experiències

LA MÚSICA EN UNA ESCUELA INFANTIL. M. Ignacia Magriños. «*Cuadernos de Pedagogia*» núm. 111. pp. 71-73.

UNA EXPERIENCIA DE COLONIAS EN LA ESCUELA INFANTIL. Equipo de Colonias de las Escuelas Infantiles Municipales de Elche. «*Cuadernos de Pedagogia*» núm. 111. Març 84. pp. 71-77.

Informació

CENTRES DE RECURSOS PEDAGÒGICS I CAMPS D'APRENENTATGE. «*Butlletí dels Mestres*» núm. 183. Gener 84. pp. 29-32.

Metodologia

LA GLOBALIZACIÓN, UNA OPCIÓN METODOLÓGICA. Icastola Kurutzia. María Martínez Vendrell. «*Cuadernos de Pedagogia*» núm. 111. Març 84. pp. 32-36.

Relació amb pares

LA PRIMERA RELACIÓN FAMILIA - CENTRO. Eli Condado. «*Cuadernos de Pedagogia*» núm. 111. Març 84. pp. 67-70.

LAS RELACIONES CON LOS PADRES EN EL PARVULARIO. Juan Padilla. «*Cuadernos de Pedagogia*» núm. 110. Febrer, 84. pp. 21-23.

Salut

CAUSAS DE LA MORTALIDAD PREESCOLAR EN ESPAÑA EN EL AÑO 1975. L. Salleras. - A. García. - J. Juvanet. «*Gaseta Sanitària de Barcelona*» núm. 13. Gener-Febrer 84. pp. 9-15.

LA FARMACIOLA. «*Butlletí dels mestres*» núm. 183. Gener 84. pp. 17.

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ DE SUBSCRIPCIÓ

COGNOMS	NOM
ADREÇA	
POBLACIÓ	D.P. PROVÍNCIA
TELEFON	

- S'inscriu a l'Associació de Mestres «Rosa Sensat» 2.200,- ptes.
- Se subscriu a *Perspectiva Escolar* (10 números) 2.450,- ptes.
- Se subscriu a *In-fàn-ci-a* (6 números) 1.650,- ptes.
- (Preus per l'any 1984)
- Pagament: per taló adjunt a la Butlleta
- Per domiciliació bancària

BUTLLETÍ DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Nom i Cognoms	
Nom i Cognoms del titular	
Banc/Caixa	Agència
Població	Província
n. compte / llibreta	

Senyors: Els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin el rebut que, anyalment els presentarà «Rosa Sensat» a.a.p.s.a. per al pagament de la meua

- inscripció a l'Associació de Mestres «Rosa Sensat»
- subscripció a *Perspectiva Escolar*
- subscripció a *In-fàn-ci-a*

(atengueu únicament el rebut d'allò que està assenyalat amb una creu)

(firma)

«**ROSA SENSAT**»

Còrsega 271,

Barcelona-8

KAMII, Constance. **El número en la educación preescolar.** Madrid. Visor Libros, 1984.

Constance Kamii és una autora prou coneguda entre nosaltres. Investigadora que parteix de la teoria de Piaget i qüestiona, modifica i amplia la pràctica de la mateixa teoria, molt especialment en els infants per sota els sis anys. En el cas de l'obra que avui ens ocupa, el tema és *el número*. ¿Quins objectius té l'ensenyament del número? Com es pot ensenyar? Aplicacions concretes a la realitat escolar. Les situacions que un mestre pot utilitzar de la vida de cada dia per tal que els nens de 4 a 6 anys aprenguin el número, és un clar exemple de la categoria de l'autora, també en el camp de la pedagogia.

biblioteca

LE BOULCH, Jean. **Hacia una ciencia del movimiento humano.** Buenos Aires. Paidós, 1982.

Un dels temes més en voga la darrera dècada, entre les persones dedicades al món de l'ensenyament, ha estat «la psicomotricitat», «la motricitat», «l'educació del moviment»... Molts cops s'ha mitificat i la manca de rigor en el coneixement del tema ha provocat una visió fragmentada d'aquest.

Jean Le Boulch, en el seu estudi, ens ofereix la possibilitat de reflexionar més a fons sobre el coneixement de la motricitat. L'autor fonamenta la seva teoria del moviment i la descriu com una de les dimensions de la conducta humana. Considera el moviment com una part integrant de la formació de la personalitat.

Per les vacances no oblideu aquestes col·leccions

En Teo es disfressa

Col. En Teo
descobreix el món

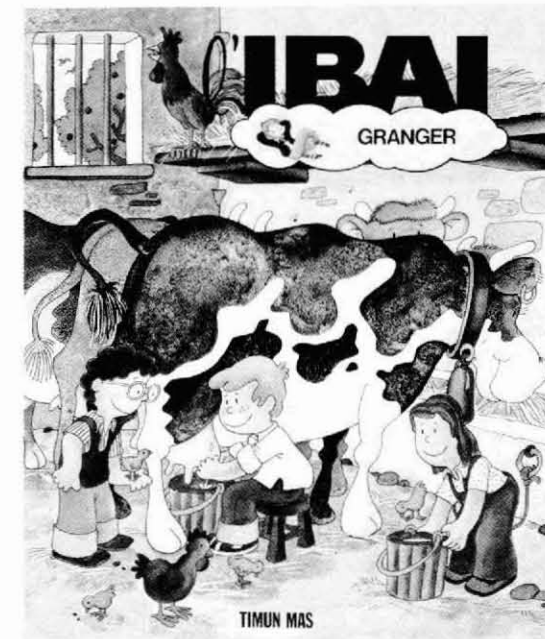
Així és en Teo La granja d'en Teo

Col. Els teus primers
llibres d'en Teo

L'Ibai granger

Col. L'Ibai

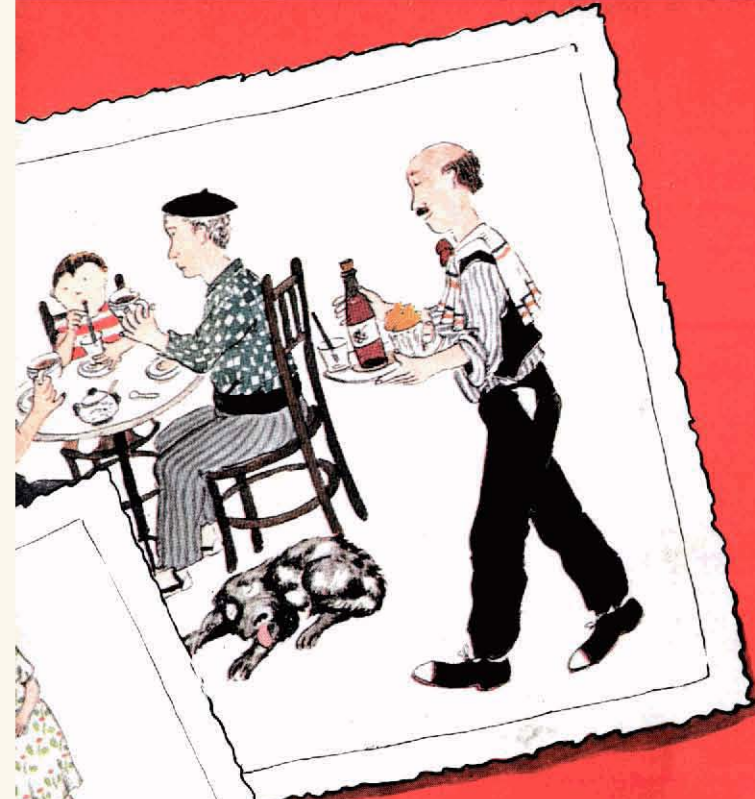
Són llibres d'**EDITORIAL TIMUN MAS, S. A.** Via Laietana, 17. Barcelona-3

MATERNAL I PARVULARI EDITORIAL ONDA

**CURSOS GLOBALITZATS
DE "L'AVET" (3 a 5 anys)**

Cucut Cric-cric

**"ROSA SENSAT" (5-6 anys)
EI 5**

Sol·liciteu mostres, estan editats en castellà i català.

EDITORIAL ONDA

**PASSEIG DE GRÀCIA, 123, 2^{on} 1
BARCELONA 8
TELÈFON - 218 21 26**